

REC'D OCT 11 1983

VIENYBĖ

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

97 M. 15 N. 192 Highland Blvd. 1983 M. RUGSĖJO [SEPTEMBER] 30 D. Telephone 50 CENTŲ
Brooklyn, N. Y. 11207 [212] 277-7257

Ar Vatikanas ir Maskva tariasi apie Popiežiaus apsilankymą Lietuvoje?

Amerikos spaudoje buvo plačiai paskleistas Los Angeles Times korespondento Dan Fisherio straipsnis iš Varšuvos ("Pope, Soviets Discuss Visit to Lithuania", 1983.VII.5), kuriame remiantis Lenkijos katalikų Bažnyčios šaltiniais, tvirtinama, jog Vatikanas ir Kremlius atstovai pradėję tartis apie galimą popiežiaus apsilankymą Lietuvoje ateinančių metų kovo mėnesį ryšium su 500-iesiems Sv. Kazimiero mirties metinėmis. Vakarų diplomatai Varšuvoje esą labai skeptiški, kad Sovietai tai leistų. "Rusai pareikalautų tokios aukštos (politinės) kainos už tokį vizitą, kad popiežius jokių būdu negalėtų sutikti," pareiškęs vienas kandidatas. Straipsnio autoriaus nuomone, popiežiaus apsilankymas Lietuvoje, kurios "katalikiškumo ir

nacionalizmo derinys daro ją galbūt maištingiausia šalies respublika, Kremlius požiūriu atrodo ypač rizikingas." "Maištingųjų" lietuvių akimis, Bažnyčia esanti pylimas prieš jų respublikos sovietizaciją. Jei sovietų valdžia pakviestų popiežių, ji tikėtusi dar didesnės "propagandinės naudos", negu iš Billy Grahamo apsilankymo.

Londono dienraščio Daily Telegraph Romos korespondentas informavo, jog išgirdęs pranešimus apie galimą popiežiaus vizitą, monsinjoras Tulaba "susijaudinęs" kontaktavo Vatikaną pareigūnus. Vėliau, jis "nusivylęs", pareiškė: "Deja, tai klaida." Jei popiežius norėtų aplankyti Lietuvą, jis turėtų gauti Andropovo pakvietimą, pridūrė Tulaba.

ETNINIŲ GRUPIŲ ATSTOVAI BALTUOSIUOSE RŪMUOSE

ALT vicepirmininkas Teodoras Blinstrubas, atstovaudamas Amerikos Lietuvių Tarybai, rugsėjo 19 d. dalyvavo Baltųjų Rūmų sukviestųjų etninių grupių atstovų konferencijoje Washington, D. C. Jai vadovavo Baltųjų Rūmų pareigūnas Linas Kojelis (Associate Director, Office of Public Liaison). Pranešimus padarė du saugumo tarybos pareigūnai — pulk. Robert Lilac ir John Lenczowski.

Etninių grupių atstovai supažindinti su aplinkybėmis, kaip Sovietai numušė Pietų Korėjos lėktuvą ir nužudė 269 nekaltus žmones.

Išryškėjo dėl tų žudynių aiškinimo Sovietų Sąjungos nuolatinis melas ir jos išėjimas savo veiks-

mais prieš beveik visą pasaulį (o ne vien tik prieš JAV).

Skatinta sustiprinti informacijos tiekimą pavergtiems žmonėms už geležinės uždangos ir kad Kongresas tokią informacijai skirtų (Amerikos Balsui, Laisvos Europos radijui ir kt.) daugiau lėšų.

Konferencijoje dalyvavo 30 veikėjų. Lietuvių kitų atstovų nepastebėta.

Po konferencijos Teodoras Blinstrubas lankėsi Amerikos Balso lietuvių skyriuje ir painformavo apie šio etninių grupių atstovų susirinkimo eigą. Taip pat buvo painformuota ir VLIKo reikalų vedėja Samatauskienė.

Seinų katedroj pamaldos lietuviškai

Lomžos naujasis vyskupas Julius Paetz užtikrino lietuviams dvasinį aptarnavimą lietuvių kalba. Tai liečia ir Seinų lietuvius. Nuo lapkričio mėn. pradžios ir Seinų bazilikoje sekmadieniais bus laikomos lietuvių kalba Mišios ir bus teikiamas pilnas sielovadinis aptarnavimas ir lietuvių kalba.

Vysk. J. Paetz yra poznanietis. Ilgus metus buvo aukštas pareigūnas Romos kurijoje ir artimas Jono-Pauliaus II bendradarbis.

Trūksta, tačiau, lietuvių kalba mokančių kunigų, kuriuos čia pat galėtų panaudoti lietuviškai sielovadai. Seinų lietuvius aptarnauti pavesta kun. J. J. Macekui. Smalė-

nų parapijos klebonui. Ir ši parapija yra lietuviška.

Kun. J. J. Macekas iš ten važinėja į Seinus, nes nėra kas jį Smalėnuose pakeistų. Vyskupas prašė kun. J. J. Macekui nupirkti mažą automobilį, kad jis lengviau iš Smalėnų galėtų susisiekti su Seinais. Automobilį užsakė Antanas ir Marija Rudžiai Chicagoje.

Kun. J. J. Macekas Seinų lietuviams pažįstamas. Jis keletą metų Seinuose vikaravo stengėsi lietuvius aptarnauti. Šiuo metu jis savo parapijoje turi du lietuvius klierikus, sielovadinis lietuvių aptarnavimas Seinų krašte bus užtikrintas.

Pittsburghas pagerbė Povilą Dargį

Pittsburgh, Pa. lietuvių radijo programa pamini 50 metų sukaktį. Pagerbimo banketą rugsėjo 17 d. surengė Pittsburgho lituanistinės mokyklos seselės pranciškiečių, SLA kuopa ir kiti veikėjai.

Sukaktis plačiai paminėta Pittsburgho amerikiečių laikraščiuose.

Dargis susilaukė virš 300 jo gerbėjų Lietuvių Piliiečių salėje. Jų tarpe dalyvavo miesto ir teismo aukštųjų pareigūnų. Miesto meras rugsėjo-September 1-ąją dieną paskelbė:

PAUL P. DARGIS DAY

Buvo daug sveikinimų ir kalbų. Bankete geriausią kalbą pasakė vyriausiasis Teisėjas. Labai įvertino lietuvius. Programai vadovavo lietuvis John McCloskey iš Springdale, Pa.

Pusšimtis metų lietuvių radijo ir lietuviybės tarnyboj

Lietuviais esame mes gimę, lietuviams turime būti — prabyla galingas balsas. Po to, užgrojama St. Šimkaus sukurta antroji liaudies giesmė. Jau 50 metų Pittsburgh, Pa. lietuvių radio programa 730 kilociklų bangomis neša lietuvišką muziką, žinias ir komentarus į lietuvių žydinius Rytų Ohio, Šiaurės West

Virginia, Vakarų Pensilvanijos ir Maryland valstijose 100,000 klausytojų, kiekvieną sekmadienį tarp 12:30 ir 1 val. popiet.

Kas yra tas ilgametis veikėjas, kurio gražbylostė primena lietuvišką ciceroną? Tai yra iš Viekšnių Mažeikių apskr. kilęs žemaitis Povilas P. Dargis. Jis "Dargis gerai žino, ko nori ir pageidauja jo gausi radio publika" anot WPIT stoties vedėjo:

"Povilas P. Dargis gerai žino, kas patinka jo klausytojams. Jis sugėba jiems perduoti tėvynės meilę per liaudies muziką, kuri artima bet kurios tautybės širdžiai. Jo perduodama muzika supranta ir myli ne tik lietuviai, bet taip pat ir kitų Europos tautybių žmonės. Tai aiškiai parodo laiška, kurie ateina jo adresu į radio stotį."

Dargio Radijo aptarnauja 30 lietuvių kolonijų

Povilo Dargio vedama radio valandėlė yra labai svarbus kultūrinis veiksnys vakarų Pensilvanijoje. Mat, Pittsburghe ir Allegheny pramonės srityje nėra vietinio lietuviško laikraščio, kuris aprūpintų senųjų ateivių ir čiagimių lietuvių kultū-

Nukelta į 11 psl.

Vienybe is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Edmund Vaičiulis; Composition: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivėnas, Salomėja Narkeliūnaitė, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Lietuvos Bažnyčių trečiasis tomas

Žurn. Bronius Kviklys vėl mus nudžiugino nauju Lietuvos Bažnyčių tomu, jau trečiu iš eilės. Tokiu būdu, šio kapitalinio veikalo leidimas jau įpusėjo, nes buvo užsimoti 6 tomai.

Pats autorius sakosi, jog jeigu jis dabar mirtų, tai jau visas užsimojimas būtų iššęstas, nes spaudai pilnai paruošti 5 tomai ir gerokai pažengta su šeštuoju.

Šiuo metu spaustuvėje jau surinktas ketvirtasis tomas, apimantis Panevėžio vyskupiją. Toliau seks Vilniaus, o pabaigoje — Kaišiadorių. Kadangi Kaišiadorių vyskupija yra pati mažiausia, tai bus pridėta nemaža papildymų medžiagos apie kitas vyskupijas.

Trečiasis tomas 512 puslapių, liečia Kauno vyskupiją.

Šiame tome aprašyta Kauno arkivyskupijos 150 bažnyčių ir 50 didesnių koplyčių, oratorių, o taip pat kiti religiniai objektai: kapinės, varpinės, paminklai ir kt.

Pats Br. Kviklys yra nuostabus žmogus. Jis savo sugebėjimus organizuoti medžiagai įrodė leidžiant veikalą Mūsų Lietuva. Lietuvos Bažnyčių leidimas yra gal dar sunkesnis, nes medžiagos rinkimas yra komplikutesnis. Tačiau Br. Kviklys yra be galo kruopštus ir neišsiamos energijos žmogus; jam gi nenugalimų kliūčių nėra. Jis yra kuklus žmogus.

Knygos įžangoje jis rašo, jog knyga nėra vien tik autoriaus darbas. Ją ruošiant vienokiu ar kitokiu būdu talkino apie 100 asmenų, gyvenančių įvairiuose pasaulio kraštuose (jų daugelį knygos autorius ir išvardina).

Reikia manyti, jog Dievulis jį dar ilgai laikys sveiką ir gyvą ir Br. Kviklys galės pats išvysti visų 6 tomų Lietuvos Bažnyčių krūvą.

☆ ☆ ☆

Dar visi atsimername Pasaulio Lietuvių Dienas su įvairiomis programomis. Buvo sudaromas išpūdis, jog buvo apjungti visi pasaulio lietuviai. Tačiau... visi, išskyrus Lietuvą. Bet keliolika žmonių iš Lietuvos pripuolamai čia dalyvavo. Buvo dalyvaujančių ir su savo darbais (irgi, atrodo, tik pripuolamai).

Jaunųjų dailininkų parodoje su savo fotografijomis pasirodė Vytautas Šonta (atrodo, kad jis pateko todėl, kad Birutė Šontaitė buvo parodos pirmininkė). Tačiau Akiračiai stebisi, kaip į bendrąją tų Lietuvių Dienų parodą pateko Kaune 1926 m. gimęs dail. Samuelis Rozinas, kuris nėra lietuvių kilmės ir gyvena Izraelyje. Tame laikraštyje minima, kad sovietinė spauda jo kūrybą taip vertino: "Iliustracijos vaizdingai ir įtikinančiai pasakoja apie Lietuvos darbo žmonių revoliucinę kovą, atskleidžia istorinius įvykius".

Akiračiai stebisi. "Neaišku, koku būdu Samuelis, perėjęs per daugelį Sovietijos miestų ir Izraelį, prisikapstė iki Chicagoje buvusios Pasaulio lietuvių dailės parodos".

Žinoma, stebėtis, būtų galima daug kuo. Labiausiai dėl to "Okupuotos Lietuvos Jaunimo" vardu pasirašyto atsišaukimo, kuris buvo iškilmingai perskaitytas Jaunimo Kongreso atidarymo metu Chicagoje. Kam to atsišaukimo prireikė — sunku pasakyti. Tačiau jis pačiam kongreso prestižui, manau, pakenkė, nes tokie fabrikatai greitai susekami (kaip ir prez. Reagano telefoninis paskambinimas dr. Razmai į Illinois universiteto Pavilion salę, tuo tarpu kaip čia buvo tik anksčiau įkalbėtos magnetinio garso įrašas).

☆ ☆ ☆

Tėviškės Žiburiai rašo, kad Ontario Arts Council pastaruoju metu paskirstė daugiau negu 5 milijonus dolerių įvairioms organizacijoms ar paskiriems asmenims. Šios įstaigos 1983-84-ųjų metų biudžetas 15 mil. dolerių. Neseniai paskelbtame sąraše, tačiau, nematyti nė vienos lietuviškos pavardės ar lietuviškos organizacijos, kurie būtų gavę paramą. Paminėtas vienas paramą gavęs latvis.

Nežinia, ar lietuviai yra tokie kuklūs žmonės ir paramos neprašė, ar paramos jiems nepaskirta.

Taip pat tas savitraštis mini kitą atvejį, kuriame iš tikrųjų lietuviai yra diskriminuojami. Ten aprašomas atvejis, kuomet Ontario daugkultūrės tarybos žmonės išleido laikraščinio formato informacinį leidinį apie etninių grupių teikiamas paslaugas savo tautiečiams įvairiose srityse. Suminėtos įvairios tautybės, jų tarpe estai su latviais, bet nėra lietuvių. Paminėti Latvių Namai, Latvių Kultūros Centras, bet nėra Lietuvių Namų ir kitų

VEIKĖJŲ PASISAKYMAI APIE ALTA

ALT Informacijos direktorius kun. dr. Juozas Prunskis yra su visa eile ALTą sudarančių organizacijų pirmininkais gana plačiai pasikalbėjęs. Paliesta tų organizacijų veikla, jų dalyvavimas Amerikos Lietuvių Taryboje ir kita veikla.

Nr. 26 Dirvos pasikalbėjime inž. Vaclovas Mažeika, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas, į klausimą, kokius pasiūlymus turėtumėte tolimesnei Amerikos Lietuvių Tarybos veiklai, taip atsako:

— "Svarbiausia:

(a) Ir toliau budėti akytai Lietuvos reikalų sargyboje,

(b) Iš savo dalies rezursų organizuoti studijinio pobūdžio knygų lietuvių problemomis parengimą bei išleidimą,

(c) Dėti pastangas, kad pasireiškę nesutarimai tarp pagrindinių lietuviškų veiksmų būtų išlyginti."

Povilas P. Dargis, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas ir

ALT Sandaros pirmininkas, Sandaros ir Tėvynės laikraščiuose tuo pačiu klausimu taip pažymi:

— "Svarbu, kad į ALTo skyrius įsijungtų visos patriotinės lietuvių organizacijos, klubai ir kiti vienetai. Svarbu, kad ALTo veikėjai savo kolonijose, nežiūrint į partijų skirtumus (demokratų ar republikonų), stipriai įsijungtų į politinę veiklą, ypač valdžios rinkimų metu.

Lipdami į aukštą, labai uolėtą kalną, kur žiba laisvės žiburys, skelbkime visiems, kad būtume vieningi, kad vieni kitiems padėtume, kad vienas kito puolimų nusi-kratytume."

Minėti pasikalbėjimai paskelbti ir kitoje spaudoje, būtent: Vytyje su Lietuvos Vyčių prezidentė Loretta Stukienė, Laisvojoje Lietuvoje su LAS c. v. pirm. Marijum Blynu, Drauge su A. L. Romos Katalikių Moterų Sąjungos pirmininke Julia Mack. Bus ir daugiau pasikalbėjimų ir kitoje spaudoje.

Kritikuoja Vakarų spaudą

Frankfurter Allgemeine Zeitung korespondentas Leo Wieland papasakojo apie savo apsilankymą Vilniaus "užsienių reikalų ministerijoje". Spaudos skyriaus vedėjas Ričardas Vaigauskas ir ministerijos pirmasis sekretorius kritikavo Vakarų spaudos pranešimus apie Lietuvą. Esą, joje terašoma apie Bažnyčios persekiojimą, klastingus išpuolius, nedatekius. Bjauriausias pavyzdys esąs pogrindinė KLB Kronika, kurios Lietuvoje pasirodė daugiausia trys kopijos, bet viena jų visad patenkanti į diplomatinę lagaminą ir taip išsmunkanti į vakarus, iš kur ją pertransliuoja Vatikano radijas "devyniasdešimt nuošimčių politikos ir dešimt nuošimčių religijos". (Beje, Vaigauskas čia smarkiai pameluoja nes oficialūs sovietiniai kratų ir teismo dokumentai mini daug didesni skaičiai LKB Kronikos egzempliorių. Red.)

Vokiečių korespondentui buvo parodyti 1982 m. išspausdinti mišiolai ir katekizmas. Jam buvo paaiškinta, kad dar yra "šiokių tokių problemų su katalikų ekstremistais", bet jų esą nedaug, "gal keturi ar penki" (!) Jie svajojantys apie "buržuazinę Lietuvą" ir nori "sugražinti istoriją į 1940-uosius metus". O kaip su nuo 1961 m. ištremtuoju vyskupu Julijonu Steponavičiumi, galimu kardinolu "in pectore"? Jis esąs "užsispyręs žmogus", turėjęs palikti sostinę dėl savo "antisovietinės veiklos". Kuni- gui negalima lipti į sakyklą ir kalbėti: "Mes norime nuversti sovietinę valdžią".

Užsienio reikalų ministerijos pareigūnai sakėsi nieko nežinantys apie lietuvių jaunimo "religinį atgimimą". Tiesa, kaime esą krikštija-

ma daugiau vaikų, negu mieste. Valstybė nenorinti, kad aštuoniolikos metų nesulaukę vaikai būtų "religiniai indoktrinuojami" už šeimos ribų. Ar tai reiškia, kad vaikai negali patarnauti Mišioms? "Gali, jei sulaukė 15 metų, baigė mokyklą ir dirba". Pasak korespondento, tai "lietuviškas kompromisas".

(ELTA)

LONDONO TIMES APIE PABALTIJĄ

Ar reikia kelti Pabaltijo tautų klausimą? — išspausdintame vedamajame, "Maskvos Pabaltijo kolonija", klausia Londono dienraštis Times ir atsako: "Prieš Jungtines Tautas jau stovi tiek daug sudėtingų klausimų, jog daugelis teigia, kad Estiją, Latviją ir Lietuvą reikėtų bent laikinai ignoruoti, nes jų klausimo iškėlimas be abejo dar pablogintų Rytų-Vakarų santykius. Tačiau, kaip rodo Estijos pavyzdys, patys sovietų vadai prisipažįsta, kad jiems sunku valdyti tautas, kurių gyventojų dauguma su kartėliu nepakenčia Maskvos valdžios.

Times vedamasis toliau cituoja Estijos kompartijos vadovo Karl Vaino pasisakymą Komunisto mėnraštyje. Jis pareiškė, kad "nacionalizmo, priešiško rusams, ir nepykantos sovietinei valstybei nuodai" bei kiti "buržuazinės ideologijos" požūriai Estijoje toli gražu neišnaikinti. "Britanija niekad nepripažino sovietinės valdžios Pabaltijo valstybėse de jure; gal būt, nepaisant visų kitų geriau išreklamuotų bėdų kitose pasaulio dalyse, dabar laikas prisiminti estus", baigiasi Times vedamasis. (ELTA)

Toronto lietuvių institucijų. Daugiakultūroje Ontario taryboje lietuviams atstovauja adv. J. Kuraitė-Lasienė.

Gaila, kad mūsų tautiečiai daug kur yra paskutinėje vietoje, ar tai visai palikti be jokio dėmesio, nežiūrint, kad dažnai jie savo tarpe vaidina gana didelius. Būtų geriau, kad savo tarpe jie vaidintų mažiukus, o pas svetimus — milžinus. Tuomet gal ir kiti juos tinkamiau vertintų ir geriau atžymėtų.

Edvardas Šulaitis

Vienybe, 1983 m. rugsėjo 30 d.

ŽURNALISTO PASTABOS

Mažos tautos turi visuomet saugotis, kad jos nebūtų "prarytos" didesnio kaimyno. Šioje situacijoje buvo, yra ir bus lietuviai. Lenkai norėjo lietuvius sulenkinti, vokiečiai — suvokietinti, rusai — surusinti. Šiam tikslui jie vis pasinaudavo lietuviškąją "bajorija-poniją". Po tokio antplūdžio lietuviams nieko kito nebelikdavo — jiems reikėdavo vėl "pasigaminti" naują "poniją". Kad šios pastabos ir šiandien atitinka, keletas pavyzdžių, gal ir nereikšmingų:

Praėjusią žiemą Vak. Vokietijoje lankėsi Vilniaus Kamerinis Orkestras. Vienas tautietis netyčia pastebėjo, kad muzikantai lietuviai, vos pasirodžius rusui, tarpusavyje pradeda kalbėtis rusiškai. Jam tas elgesys pasirodė keistas.

Apie tai pasikalbėjau su žmogumi, kuris vos prieš kelis mėnesius atsikėlė į Vokietiją gyventi. Jis man paaiškino, kad toks elgesys yra jau įprastai "aukštesniuose" Lietuvos sluoksniuose. Jeigu jie jau užuodžia, kad pasirodo koks rusas, tai jie tarpusavyje jau ir pradeda rusiškai kalbėti. Mat, jie galvoja, kad juos kai kas apskūs esant lietuviams nacionalistais ir jiems ateis karjeros galas. O muzikantai bijo, jeigu jie rodysis per daug "tautiškai", jų daugiau gali neišleisti į Vakarų. Pasirodo, tokioje sistemoje gyvenant, jeigu nori ko nors "daugiau" atsiekti, reikia surusėti.

Kitas pavyzdys. Laikas nuo laiko pavieniai lietuviai bei grupės atvyksta į Vakarų kaip turistai. Tai dažniausiai jauni ar seni asmenys, kuriems už "nuopelnus" suteikiama ši privilegija. Aišku, susitinka jie su tautiečiais, pabendrauja, tautiečiai jiems dar ir dovanų įdeda. Kas čia tokio — normalu. Taip turėtų visada būti. Tautiečiai iš Lietuvos duoda tada savo vizitines korteles su visais telefonais ir adresais. Kadangi dauguma jų Lietuvoje yra privilegijuoti, tai pažada, kada nuvyksi į Lietuvą, jie tave nuveš ten kur neleidžiama — apžiūrėti tėvų bei senelių kapus, tėviškės laukus . . .

Nuvykęs į Lietuvą stebiesi žmonėmis, kurie Vakaruose taip lietuviškai, taip tautiškai čiulbėjo. Jeigu ir prisiskambini, jie dažniausiai neranda laiko per tas 5 turistui duotas dienas susitikti. Apie nuvežimą apžiūrėti artimųjų kapų bei tėviškę nesvajok. Jų įstaigų sekretorės dažniausiai rusų tautybės, su kuriom nesusikalbi, jeigu nemoki rusiškai.

Pasirodo, kad "ponijai" tos lietuvių kalbos tiek ir reikia. "Zakažai" iš Maskvos ateina rusų kalba, "raportus" irgi reikia rašyti rusiškai. Taigi, jeigu Lietuvoje gyveni, nuslėpk savo tautybę, elkis kaip "tarybinis" pilietis, nebendrauk su lietuviams buržuaziniams nacionalistais bei jų vaikais, taigi surusėk . . .

Mes vakariečiai turime po penkių dienų grįžti. Grįžtame gal su skausmu širdyje, nepamatę savo artimų-

jų kapų. Bet kartu pagalvojame, kiek turi kentėti žmonės Lietuvoje, turėdami ant sprando tokią "poniją".

* * *

Gyvenant Lietuvoje ir norint bent šiek tiek pamatyti pasaulį — žmogui susidaro didelės problemos. Reikia Vakaruose turėti giminių ar gerų pažįstamų. Gal svarbiausia yra žinoti į ką ir kaip kreiptis, na, kai kada ir ką patepti . . .

Lietuviai išradinga tauta. Jie randa kelius, kaip išvykti užsienin paviešėti. Kartais tenka net stebėtis, kokias sudėtingas machinacijas kai kurie tautiečiai sugeba atlikti, atsiėdami savo užsibrėžto tikslo.

Neseniai po Ameriką keliavo poetas Vacys Reimeris su savo nauja žmona. Buvo numatytas Vytauto Kazakevičiaus atvykimas, bet šį kartą neatvyko. Kazakevičiaus čia laukė ypač pažangiečiai, nes jis yra, berods beveik vienintelis Lietuvoje, kuris sistemingai rūpinasi, kad pažangiečių istorija būtų tėvynėje atitinkamai užfiksuota. Ne paslaptis, kad pažangiečių, kaip ir kitų išievių, eilės diena iš dienos mažėja ir kad jie labai greitai gali su savo dar likusiais laikraščiais pasitraukti į amžinybę. Jų turtinga istorinė medžiaga turėtų būti pervežta į Lietuvą, nes Vakaruose nėra kitos lietuviškos organizacijos, kuri rūpintųsi išievių, ypač pažangiečių, istoriniais palikimais. Tuo tikslu ir turėjo į Ameriką atvykti Vytautas Kazakevičius.

• • •

Neseniai kalbėjau su tautiete kaimyne. Ji iš Lietuvos gavo savo jauniausio brolio laišką ir buvo susijaudinusi. Kas įvyko? Brolis prieš keletą metų Lietuvoje baigė technikumą, draugavo su kaimynų lietuvaite, pakeliui buvo vaikas. Jaunieji negalėjo pas tėvus gyventi, nes butas jau buvo per mažas. Pasitaikė proga persikelti į Ignaliną, kur tuo metu buvo statoma atominė elektrinė naujame Sniečkaus miestelyje.

Naujame miestelyje jiems buvo pasiūlytas butas. Brolis buvo laimingas.

Brolis į Vokietiją rašė, kad šią vasarą jie turėjo būtina vykti į Lietuvą, kad galėtų atiduoti savo vaiką tėvams, kad jie jį pramokytų lietuviškai kalbėti. Kas atsitiko? Pasirodo, tėvai turi vaiką Sniečkuje atiduoti į rusų vaikų darželį. Darbe jaunieji turi kalbėti tik rusiškai, nes kitaip su kolegomis nesusikalba. Jie dabar nori iš Sniečkaus išsikelti, nes kas bus su vaiku, kai jis paaugs, o Sniečkuje nebus lietuviškos mokyklos ar klasės su pakankamai lietuvių vaikų.

— Sniečkaus miestelis juk yra Tarybų Lietuvos teritorijoje, o ne kur nors Rusijoje. Atrodo, kad Sniečkus yra panašus, kaip Estijos Narva tik su 25% estų gyventojais ir Estijos Sillamae tik su 4% estų tautybės žmonėmis.

Romas Šileris

Amerikos lietuvių Socialistų istorija leidžiama Chicagoje. Pirmoji dalis jau paruošta. Istoriją redaguoja dr. Algirdas Budreckis Bostone.

KOKS ORAS KATALIKŲ IMPERIJOJ?

KAZIMIERAS BALTRUKONIS

Plati ir didelė katalikų imperija, paplitusi visam žemės rutulyje. Formalių katalikų virš 700 milijonų. Imperatorius — popiežius. Jo ministrų kabinetas — Kūrija. Jo valdžios vykdytojai — princai, vadinami kardinolais, arkivyskupai, vyskupai ir kunigai. Valdo jis savo imperiją Dievo vardu, kaip šv. Petro ipėdinis.

Tai seniausia imperija pasaulyje. Teokratinė. Demokratijos nė kvapo.

Nuo pat savo įsikūrimo katalikybės padangėje labai retai būta saulėtų dienų. Nuolatiniai vėjai, audros, žaibai, uraganai siautė imperijos padangėje. Pasekmės traagiškos: Jos istorinėje egzistencijoje milijonai žuvo, kentėjo. Daug būta karų, "raganų" medžioklių. Katalikai kovojo prieš kitatikius ir netikinčiuosius, o pastarieji prieš katalikus. Ilgus amžius dėl tikėjimo, Dievo vardu vienas kitą persekiojo. Imperija istorijos eigoje nuolat kitėjo teritorijos, Dievo sampratos ir valdymo sistemos atžvilgiais.

Jos armija, divizijos — tikintieji. Ginklai — žodžiai, propaganda, maldos. Akcijon įkinkytos visos modernios priemonės: radijas, televizija, kinas, teatras, literatūra, muzika, poezija, filosofija su teologija, mokyklos, menas, mokslas ir kasdieninė gausi spauda. Retorika, gražbylystė — jausminga priemonė suartinti žmogų su Dievu. Armijos leitenantai — dvasiškiečiai stengiamasi išmokslinti ir psichologiškai parengti tikiybinei misijai ir propagandai.

Nors ir didelės pastangos katalikybės akcijoje, tačiau šalia katalikybės daugėja įvairios krikščioniškosios sektos. Klierikų skaičius nuolat mažėja, kunigų nemažas skaičius atsisako savo misijos, Vatikano išdas turi milijoninių nuostolių. Taigi, dangus gerokai apsiniaukęs. Kaupiasi debesys. Vienur, kitur pasigirsta griaustinis, mirkčioja žaibai. Kas tie debesys, griaustiniai ir žaibai? Ne tiek iš išorės, kiek iš vidaus. Tikintieji ima daugiau mąstyti, šiaušiasi prieš nedemokratiškus dvasiškių metodus ir jos begalinius norus tikinčiuosius valdyti.

• • •

Šių laikų žmogus nori jaustis laisvas. Jis norėtų iš dvasiško neįsakymų, direktyvų, bet dialogo, patarimo. Net kartais pats patarinėti dvasiškiui turi pagrindo. Katalikybės istoriniam vaizdui susidaryti patartina domėtis ne tik įvairių religijų spauda, bet ir įdomiomis knygomis.

Šiais metais išpopuliarėjusi knyga "A Piece of My Mind". Autorius kun. Andrew M. Greeley. Joje įdomiai rašo apie moteris, politiką, religiją, dvasiškius, bažnyčią, popiežius ir kita.

Greeley yra drąsus ir talentingas kunigas. Jis nebijo nei popiežiaus, nei arkivyskupo kokių nors sankcijų ar bausmės. Jo knygos "The Cardinal Sins", "Thy Brother's Wife" ir "Ascent into Hell" plačiai paplitusios. Oficialiems bažnyčios valdytojams jis tikras griausmas. Tokių drąsuolių reikėtų turėti ir lietuvių tarpe, nes lietuvių katali-

kybės dangus taip pat nesaulėtas.

Kita nepaprastai įdomi knyga yra "The Decline and Fall of the Roman Church". Jos autorius Malachi Martin, buvęs jėzuitas profesorius. Jis knygoje ekskursuoja nuo šv. Petro iki šių dienų popiežių biografinių faktų bruzgulynuose. Jei visa tai būtų pavaizduota kino ekrane, būtų proga gerokai pagaltoti, kas reikėtų daryti, kad katalikybės egzistencijos danguje debesy išsisklaidytų.

Verta didelio dėmesio knyga "Keeper of the Keys". Tai popiežių istorija nuo šv. Petro iki Jono Pauliaus II. Autorius Nicolas Cheetham. Jautriam žmogui beskaitant, gali plaukai pakaušyje pakilti. Įdomių žiaurių faktų nemėnu, nes reikėtų daug vietos.

Be minėtų autorių vertėtų dar paskaityti Holmes "Papacy in the Modern World" ir Aubert'o "Church in a Secularised Society".

Popiežių istoriją beskaitant, man prisiminė kino ekrane matytas filmas. O jis toks: Karas Prancūzijoje. Frontui artėjant, miesto gyventojai išbėgioja. Beprotnamiai, pajutę kad nėra sargybinių, palieka savo patalpas ir paplinta mieste. Jie apleistuose namuose randa visokių gėrybių. Paliktaisiais drabužiais puošiasi, džiaugiasi prieš veidrodžius. Bet kai jau frontas visai priartėjo ir juos sproginėjimai išgąsdino, jie visi nusiskubino atgal į beprotnamių namus. Visi nutarė, kad žmonės išprotėjo, reikia nuo jų slėptis. Taigi ir kyla klausimas, kur didesni bepročiai: ar beprotnamiuose patalpintieji, ar tikiybinais ir politiniai valdytojai? Net ir šių dienų įvykiai rodo, kad daug kur ir neretai bepročių reikėtų ieškoti dvasios ir politikos vadovų tarpe.

• • •

Katalikybės egzistencijos dangus niekuomet nebuvo saulėtas, ir vargu jis kada nors ir bus skaidrus. Lietuviai gali turėti savą katalikybę su žmonių išrinktaisiais dvasininkais, atsakingais tik žmonėms ir nedrebantiems prieš teokratinis tikiybinius valdovus, esančius už tūkstantinių mylių. Užtenka vergiško linkčiojimo prieš svetimus ir tariamus "Dievo įgalotinius". Žinau, kad lietuvių dvasiškių vargu turės drąsos atsiveikinti Romą. Algos, pensijos, karjera yra didelis stabdis. Bet jaunoj karto, dvasininkų ir pasauliečių tarpe turėtų atsirasti Liuterio dvasios idealistų, ambicingų patriotų ir iškelti nepriklausomybės vėliavą. Nepriklausomybę nuo Romos, kruvinom rankom krikštijusiai mūsų protėvių ir net dabar nesuprantančiai ir neatjaučiančiai lietuvių katalikų poreikių.

• • •

Akivaizdoje įvairių žiaurių ir kruvinų faktų teutonams krikštinant lietuvius ir turint nemažą nemalonių su aukštais katalikų dignitariais net iki šių dienų, lietuviams katalikams labai laikas rimtai pasvarstyti, ar nederėtų nusigrįžti nuo Vatikano galios ir įtakos. Lietuviams tautinė katalikybė, nepriklausoma nuo Romos, mano manymu, būtų visais atvejais naudingesnė ypač čia emigracijoje.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

Lietuvių paviljonas Kansas City

Lankantis Kansas City, Missouri rugpjūčio 20 dieną beveik skersai kelią nuo Hyatt viešbučio, Washington Parke plevesavo Lietuvos trispalvė. Pasidomėjus paaiškėjo, jog tai trečiasis etninis festivalis, vyksta tris dienas, rugpjūčio 19, 20 ir 21 dienomis. Praeitais metais festivalį aplankė 60,000 tūkstančių žmonių, šiemet virš šimto tūkstančių lankytojų. Festivalį suruošia Parkų Distrikto ir Etninis komitetas, kurio pirmininku yra lietuvių kilmės Chuck Žemaitis.

Lietuviai festivalyje dalyvauja antri metai. Jų paviljonas gana didelis. Buvo iškabintas Lietuvos žemėlapis, buvo J. Daužvardienės virimo knyga. Pardavinėjo lietuvišką ruginę duoną, keptą Omaha, Nebraska, po \$2.75 už kepaluką. Pirkėjų buvo daug. Trūko jiems knygų anglų kalba apie Lietuvą.

Lietuviai pasirodė tautiniais šokiais pirmą valandą popiet, šeštadienį. Tautinių šokių mokytoja yra airių kilmės moteris, ištekėjusi už lietuvių.

Išsikalbėjus su Dovydu Žemaičiu paaiškėjo, jog jo senelio dėka buvo suorganizuota ir pastatyta lietuviš-

Pusbroliai Dave ir Don Žemaičiai, Lietuvių etninio festivalio Kansas City organizatoriai.

ka Sv. Kazimiero bažnyčia šio šimtmečio pradžioje, bet vėliau nepakankamai lietuvių lankėsi į lietuviškas mišias, tad vyskupija ją perėmė į savo rankas. Kadangi neturėjo lietuviškos bažnyčios, lietuvių veiklos kaip ir nebuvo.

1980 metais mirė Dovydo teta. Šia proga susirinko daug giminių, kurie anksčiau nepalaikė ryšio vienas su kitu. Gimė mintis suruošti šeimos (Žemaičių) gegužinę ir sukviesti visą giminę. Kadangi neturėjo visų antrašų, paskelbė vietiniam laikrašty ir kvietė visus lietuvių kilmės žmones atvykti. Tikėjosi sulaukti apie šimtą žmonių, bet jų nustebimui — susirinko net penki šimtai! Beveik visi jų lietuviškai nekalba. Mišrios šeimos, bet mielai prisideda prie lietuviškos veiklos.

1984 metų vasarą lietuvių vėl žada dalyvauti etniniame festivalyje. Jeigu kas norėtų jiems padėti su eksponatais, knygom anglų kalba apie Lietuvą ar lietuviškais suvenyrais galite rašyti: Dovydas Žemaitis, 1614 N. E. Red Bud Lane, North Kansas City, Mo 64116. **Birutė Zalatorienė**

Ekskursija į Lietuvą

Europos Lietuvis idėjo aprašymą apie Didžiosios Britanijos lietuvių ekskursiją į Lietuvą, kuris skamba taip:

Rugpjūčio 22 d. iš Lietuvos grįžo lietuvių ekskursija, kuri buvo suorganizuota anglų kelionių biuro Yorkshire Tours ir buvo išvykusi prieš devynias dienas. Ekskursijoje dalyvavo 53 žmonės. Kiekvienam kainavo po 180 svarų, įskaitant maistą ir viešbutį Vilniuje.

Ekskursija vyko autobusu iki Budapešto, ir iš ten traukiniu per Lvovą į Vilnių. Lietuvos sostinėje ekskursantai buvo apgyvendinti naujame viešbutyje "Lietuva", iš kur galėjo išsiskirstyti dienomis pas gimines. Kai kas nelegaliai buvo nuvykę į kaimą.

Dėl neaiškių priežasčių, ekskursija buvo Vilniuje tik keturias dienas, vieton numatytų penkių, ir grįžo į Angliją taip pat viena diena anksčiau, negu buvo numatyta.

ANGLIJOJE

RAMINTA LAMPSATYTĖ LONDONE

Rugpjūčio 13 d. DBLS valdyba suruošė Lietuvių Namuose priėmimą Anglijoje viešiniai pianistei Ramintai Lampsatytei ir jos vyrui smuikininkui Michael Kollars. Priėmimo dalyvavo Lietuvos atstovas Vladas Balickas su žmona ir pilna salė tautiečių, ne tik iš Londono, bet iš tolimesnių vietų, kaip Valija, Amerika ir Australija.

Ta proga prof. dr. Raminta Lampsatyte pagrojo keletą M. K. Ciurlionio kūrinių fortepijonu, o Michael Kollars, Ramintai akomponuojant, pagrojo ilgesnį Shumano ir vieną Paganini kūrinių.

...

Australijos lietuvis agronomas **Matas Gailūnas**, gyv. Sydney, buvo apsistojęs Lietuvių Namuose, Londone, prieš tai ekskursija aplankęs Vilnių ir Rygą. Per Lietuvą keliavo traukiniu, kuris pravažiavo per Joniškį, jo tėviškę. Per vagono langą ašarotomis akimis matė apaugusią medžiais savo tėvų sodybą.

LIETUVIS PRARADO ATMINTI

JAV Oregon ligoninėje po automobilio katastrofos, atgavęs sąmonę vyras pasisakė nieko neatsimėnęs, bet galvojęs, kad jis yra David Miller. Parodžius per Anglijos televiziją jis buvo atpažintas Manchesterje gyvenančio Aro Gasiūno, kaip jo brolis Mantis, kuris prieš porą mėnesių turėjęs vykti į Australiją, kur jų motina Gaila Gasiūnienė yra dalininkė seniųjų krautuvelyje.

Nors Mantis buvo pakartotinai atpažintas kito jį pažinojusio žmogaus, bet jis sakosi nieko neatsimėnęs ir neatpažįstas lietuvių kalbos, kurią jam į juostelę įkalbėjo brolis Aras.

Mančio tėvas inžinierius Andrius Gasiūnas po karo gyveno Australijoje. Prieš keliolika metų su šeima buvo persikėlęs gyventi į Angliją, bet čia pagyvenęs staiga mirė.

...

Kanados Lietuvių Diena šiemet rengiama London, Ont., spalio 8-9 d. d. Rengėjai tikisi skaitlingo tautiečių dalyvavimo iš Kanados ir JAV.

Tautos šventės minėjime Detroite susitiko [iš kairės]: A. Polikaitis iš Los Angeles, dr. E. Lenkauskas — Clevelandas, O. Majauskienė ir J. Urbonas — Detroitas, M. Lenkauskienė, minėjimo prelegentė — Clevelandas, dr. V. Majauskas ir A. Nakas — Detroitas. J. Urbono nuotr.

Iš Tautos šventės minėjimo Detroite. Nuotraukoje — Minėjimo dalį meninės programos atlikę, Detrito tautinių šokių grupės "Audinys" šokėjai. Grupei vadovauja Rusnė Baltrušaitytė-Kasputienė.

Jono Urbono nuotr.

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Margučio radijo vedėjas Petras Petrutis rengia jau ketvirtąjį šiemet koncertą spalio 16 d. 3 val. Jaunimo Centro didž. salėje. Šiemet buvo numatyti trys koncertai, bet dėl didelio žiūrovų antplūdžio teko pakartoti sol. Nelės Paltinienės ir jos vyro Arvydo pasirodymą.

Ši kartą Margutis pristatys jaunus atlikėjus, kurie lietuvių tarpe dar nedaug kartų yra pasirodę. Programoje publika išgirs dainininkus — soprana Rūtą Pakštaitę ir baritoną Carmen Valenčiūną De Michel, kuriems akomponuos Robertas Mockus. Taip pat dalį programos atliks pianistas Vytas Jonas Bakšys.

6-asis Teatro festivalis įvyks Chicagoje Padėkos Šventės savaitgalyje nuo lapkričio 23 iki 27 dienos. Jo rengimo komiteto pirmininku yra Anatolijus Kairys. Kiti komiteto nariai: B. Jasaitienė, M. Marcinkienė, A. Bagdonas, J. Šlajus, A. Valavičius.

Teatro festivalis rengiamas LB Kultūros tarybos vardu.

ALTo informacijų direktorius kun. dr. J. Prunskis sveiksta ir yra ilgesnėse atostogose. Tačiau, jis dažnai atsilanko į ALT būstinę, sekdamas korespondenciją ir palaikdamas su sekretoriatu ryšį.

ALT posėdyje valdyba jam pasiuntė linkėjimus greit sustiprėti ir vėl grįžti į pamėgtą ir kruopščiai dirbamą darbą.

Kun. dr. Jurgis Šarauskas paskirtas Šv. Antano parapijos, Cicero, Ill., administratorium. Buvęs klebonas kun. Jonas Stankevičius dėl amžiaus ir sveikatos jau išėina į pensiją.

Kun. J. Šarauskas iki šiol buvo South Holand ir dirbo Chicagos arkivyskupijos kūrijoje. Anksčiau buvo Prez. Carter tautybių skyriaus vedėju prie Valstybės Departamento.

Muzikas Faustas Strolia pagerbtas Balzeko lietuvių kultūros muziejaus bankete, rugsėjo 17 d. The Palmer House viešbučio Empire Room.

ALTo suvažiavimas spalio 22 d.

Amerikos Lietuvių Tarybos 43 suvažiavimas įvyks 1983 m. spalio-Oct. 22 d., šeštadienį, Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 Kedzie Ave., Chicago, Illinois.

Registracijos pradžia 8:30 val. ryto. Suvažiavimo pradžia 9 val. ryto. Bendri pietūs 1-2 val. p. p.

Tą pačią spalio 22 d. šeštadienio vakare 7:30 val. toje pat salėje įvyks banketas.

Bilietus užsisakyti iš anksto kreipiantis į ALTo centrą, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629, tel. (312) 778-6900. Bilieto kaina-auka asmeniui \$15.

Suvažiavimo išvakarėse, penktadienį, spalio 21 d., 7:30 val. vakare ALTo namuose bus suvažiavimo atstovų ir svečių priėmimas.

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.

Kr. Donelaičio lituanistinių mokyklų tėvų komitetą šiemet sudaro Jonas Variakojis — pirmininkas, Ramojus Vaitys — vicepirm., Arvydas Tamulis — vicepirm., Birutė Pabedinskienė — išdininkė, Vida Šilienė — sekretorė, Eglė Novak — sekretorė, Dana Putrienė, Irena Ardickienė ir Nijolė Gerštikienė — renginių vadovės, Rima Bankienė ir Jeronimas Gaižutis — ūkio reikalams, Jokūbas Gražys — narys. Mokslas jau prasidėjo rugsėjo 10 d.

Kęstutis Paulius Bojevas, Oak Forest, Ill. aukštesniosios mokyklos mokinys, išrinktas iš geriausių moksleivių kandidatų stipendijai studijuoti. Egzaminus išlaikė labai gerai. Jis yra Dalios Šantaraitės-Bojevienės ir Vietname žuvusio kpt. Kęstučio Bojevo sūnus.

Marquette Parko Fieldhouse, 6700 So. Kedzie Ave. vyksta registracija medžio darbų klasės norintiems pasidaryti baldų ir namams reikmenų. Pasimatyti su Emil Kuraičiu. Informacijų skambinti tel. 776-9879. Pensininkai priimami be mokesčio. Registracija vyksta siuviui, mezgimui, tambarkavojimui, macrame quilting ir visiems rankų darbams bei kalėdiniam papuošalams. Instruktorė Catharine Boinski.

Lituanistikos katedrai steigti \$1000 suaukojo Mokytojų studijų savaitės Dainavoje dalyviai. Čekius siūsti: Lithuanian World Community Foundation, 5620 So. Claremont, Chicago, Ill. 60636.

Lietuvių operos choras naujo sezono repeticijas pradeda rugsėjo 30 Jaunimo Centre. Tai bus jau 28-ji metai, kai lietuvių opera surengia lietuvių ir pasaulinio garso kompozitorių veikalus.

Savaitraštis The New Star, Chicagoje, skiria daug dėmesio lietuvių kančioms okupacijoje. Liepos 10 d. išspausdino kun. J. Prunskio straipsnį Sufferings in Byelorussia and Lithuania.

Poetas Vacys Reimeris su žmona Danute lankosi išmirštančioje Chicagos Bridgeporto lietuvių kolonijoje. Kairėje — svečius iš Vilniaus pavežiojęs — Vladas Rask-Rasčiauskas, kelionių biuro savininkas ir didelis keliautojas.

Ed. Šulaičio nuotr.

Solistai Carmen Valenčiūnas ir Rūta Pakštaitė, atliks programą Margučio rengiamame koncerte Chicagoje spalio 16 d. Nuotraukoje jie matomi dainuojant Dainavos stovyklos koncerte šią vasarą.

J. Urbono nuotr.

Alto valdybos posėdis Chicagoje

Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos rugsėjo 16 d. posėdį, pirmininkui dr. K. Šidlauskui atostogaujant, pravedė vicepirmininkas Teodoras Blinstrubas. Priimtas pereito posėdžio protokolas, kurį patiekė protokolų sekretorius adv. A. Domanskis.

Valdyba ir komisijos pranešė savo veiklą. Vėliau aptarti svarbiausieji ALT metinio suvažiavimo reikalai. Numatytos įvairios komisijos, paruoštas suvažiavimo darbotvarkės projektas. ALT skyriams, suvažiavimo atstovams ir organizacijoms bus pateikta reikalinga informacija laiškais.

Valdyba vienbalsiai nutarė suvažiavimui siūlyti buvusį ALT pirmininką inž. Antaną Rudį paskelbti Amerikos Lietuvių Tarybos garbės nariu, įvertinant jo veiklą ALT bei Lietuvos laisvinimo veikloje. Taip pat nutarta suvažiavimo bankete, įvykstančiame spalio 22 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje,

pagerbti ALTo ilgametį veikėją vicepirmininką Povilą P. Dargį, SLA prezidentą, Sandaros pirmininką.

Nutarta suvažiavimui siūlyti, kad Amerikos Lietuvių Kongresas būtų šaukiamas (dėl daugelio tais metais parengimų), ne 1984 metais, bet 1985-aisiais metais.

Posėdyje dalyvavo T. Blinstrubas, M. Pranevičius, E. Smilgys, A. Gabalienė, inž. G. J. Lazauskas, inž. V. Naudžius, dr. L. Kriaučeliūnas, J. Lekas vietoj J. Pakalkos, dr. V. Šimaitis, P. Bučas, dr. J. Valaitis, R. Tričytė, Irena Blinstrubienė.

Sovietams kliudant pašto susisiekimą, paskelbė ALTas, kad faktai apie tai turi būti perduoti kongresmenui Benj. Gilman, kuris prieš šią neteisę imasi akcijos.

ALTui duomenis atsiuntė S. Karvelis ir Alg. Gūstaitis. Šie duomenys ALTo persiūsti kongresmenui Gilman. Kas turėtų daugiau tokių faktų malonėkite pranešti ALTui, adresu 2606 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. Bus nusiūsta speciali forma, kurią užpildžius reikia pasiūsti kongresmenui Gilman.

Chicagos aukštesniosios lituanistinės mokyklos vakaras Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyks lapkričio 12 d.

Kan. J. Tumo-Vaižganto 50 m. mirties sukakties minėjimas Chicagos Tautiniuose namuose įvyks spalio 9 d. Rengia Korp! Neo-Lithuania ir Lietuvių Tautinės sąjungos Chicagos skyrius.

Lituanistikos katedros sąskaitoje rugsėjo 13 buvo suaukota \$96,412.78. Įskaitant Lietuvių Fondo paramą, dar trūksta \$53,587.22.

IŠKILMINGAS NUOSMUKIS

(ŠEŠTOJI DAINŲ ŠVENTĖ CHICAGOJE)

1.

1983 liepos 3 d. Šeštoji dainų šventė buvo dalis Pasaulio lietuvių dienų, kurios buvo plačiai ir gerai organizuotos su suvažiavimais, su gausybe parodų, sporto ir kitokių kultūrinių renginių.

Dainų šventės estradoje todėl buvo Pasaulio lietuvių dienų šūkiu "Vienybėje su kovojančia tauta" ir "Lietuva brangi, mano tėvyne", kas jau tik pasidairius nuteikė šiltai patriotiškai.

Šeštoji dainų šventė turėjo gerą progą paminėti Dariaus-Girėno traagiško žygio penkiasdešimties metų sukaktį. Tiesa, Darius-Girėnas dar buvo minėtas ir Marquette Parke prie jų paminklo, bet čia nebuvo rasta priemonių išsiskirti iš kasmetinio šių minėjimų blankumo.

• • •

Numeruotos išievių dainų šventės prasidėjo 1956-aisiais metais su ligi tol lietuvių šventėse negirdėtai aukšto lygio repertuaru, kurio lygis, deja, sekančiose dainų šventėse jau nebuvo išlaikytas, kiekvienoje šventėje lygio atžvilgiu vis nusileidžiant.

Penktoji dainų šventė 1978 m. Toronte jau kėlė klausimą: ar ir toliau bus smunkama, ir kaip?

Prof. Vytautas Marijošius, kurio muzikinėmis kvalifikacijomis abejoti netenka, 1978.VII.27, po Penktosios dainų šventės, Tėviškės žiburiuose išpėjo: "Iš anksto svarstyti repertuarą". Tarp kitko jis tada išsireiškė:

— Repertuaro problema labai komplikuoja, nes reikia derinti patriotizmą, meną, asmenines ambicijas, techninius sunkumus ir lėšas. Imkim kad ir paskutinę šventę. Repertuaras buvo tikrai sustabarėjęs... Beveik visos dainos, slinkties ir dinamikos atžvilgiu, buvo įkyriai vienodos, ir taip pasitaikė, kad vienam dirigentui diriguojant iš 4 dainų 3 iš jų buvo visos toj pačioj sol mažorinėj tonacijoj.

— Į ką labiausiai reiktų kreipti dėmesį ateičiai? — V. Marijošius atsako:

— Kuo anksčiausiai svarstyti repertuarą ir buvusių klaidų vengti. —

Šeštosios dainų šventės organizatorių didžioji nelaimė ir buvo, kad jie priklausė tai veikėjų kategorijai, kurie veikia ir nesidomi prieš tai buvusiais spaudos ir specialistų pasisakymais. Šeštąją dainų šventę organizuodami rengėjai, atrodo, visiškai nesidomėjo prieš tai buvusios dainų šventės problemomis, jų sprendimu ir sugestijomis ateičiai.

• • •

Nuo Pirmosios dainų šventės 1956 m. ligi Šeštosios 1983 m. daug kas pasikeitė. Laikas veikė dainų švenčių nenaudai: muzikai suseno, daug kas net numirė, daug chorų irgi suskystėjo ir net numirė. Viena kas per šį laikotarpį buvo pastovu, tai — pastovus lietuviškais choris nesirūpinimas.

Dainų šventes pradėjo rengti Vargonininkų sąjunga, bet vos pradėjus, tą veiklą pasiėmė Lietuvių

Bendruomenė. Viena, tai buvo lyg ir LB pareiga ex officio, o antra — dainų šventės duodavo neblogus pelnus doleriais. Didelė chorvedžių dalis buvo katalikų parapijų vargonininkai.

Naujaisiais laikais Katalikų Bažnyčia išgyveno lyg ir revoliuciją, kuri palietė ypač bažnytinius giedojimus. Parapijoms lyg ir užteko, kad pamaldų metu kas nors pagrotų kelias giesmes. Tas praktiškai palaužė lietuvių vargonininkų ir chorvedžių profesiją. Nors lietuviškoji daina ir giesmė tautiniame gyvenime yra itin svarbi, bet nykstančiomis pozicijomis LB nepadarė jokio susidomėjimo. Ir dainos ir giesmės srityse nebuvo girdėti, kad šešių dainų švenčių laikotarpy kas būtų ėmėsis rengti naujų chorvedžių ar būtų domėjęsis choris bei juos kuo nors rėmęs. Čia didelė istorinė atsakomybė tenka Lietuvių Bendruomenei, jos kultūros vadovams bei taryboms.

2.

Šeštoji dainų šventė buvo labai neįdomi. Kas ir buvo įdomesnio, tai sunyko sujauktoje programoje. Kaip taisyklė, jauni mūsų muzikai yra išsimokslinę nelietuviškose konservatorijose, yra labai aukšto muzikinio lygio, bet be jokios lituanistikos. Dainų švenčių repertuarams sudarinėti jie netinka, o kad tiktu, reikia jų mokslui lituanistinio papildymo.

Tiesiog sunku įsivaizduoti dar labiau nudainuotą repertuarą. Be to, tos dainelės šiems laikams jau lyg ir per senos, neaktualios ("ant pastovėlio stojau, į vežimėlį sėdau", "balnok, tarne, bėra žirgą" ir pn.). Šiuolaikinių nuotaikų ir tempų pritrūko.

• • •

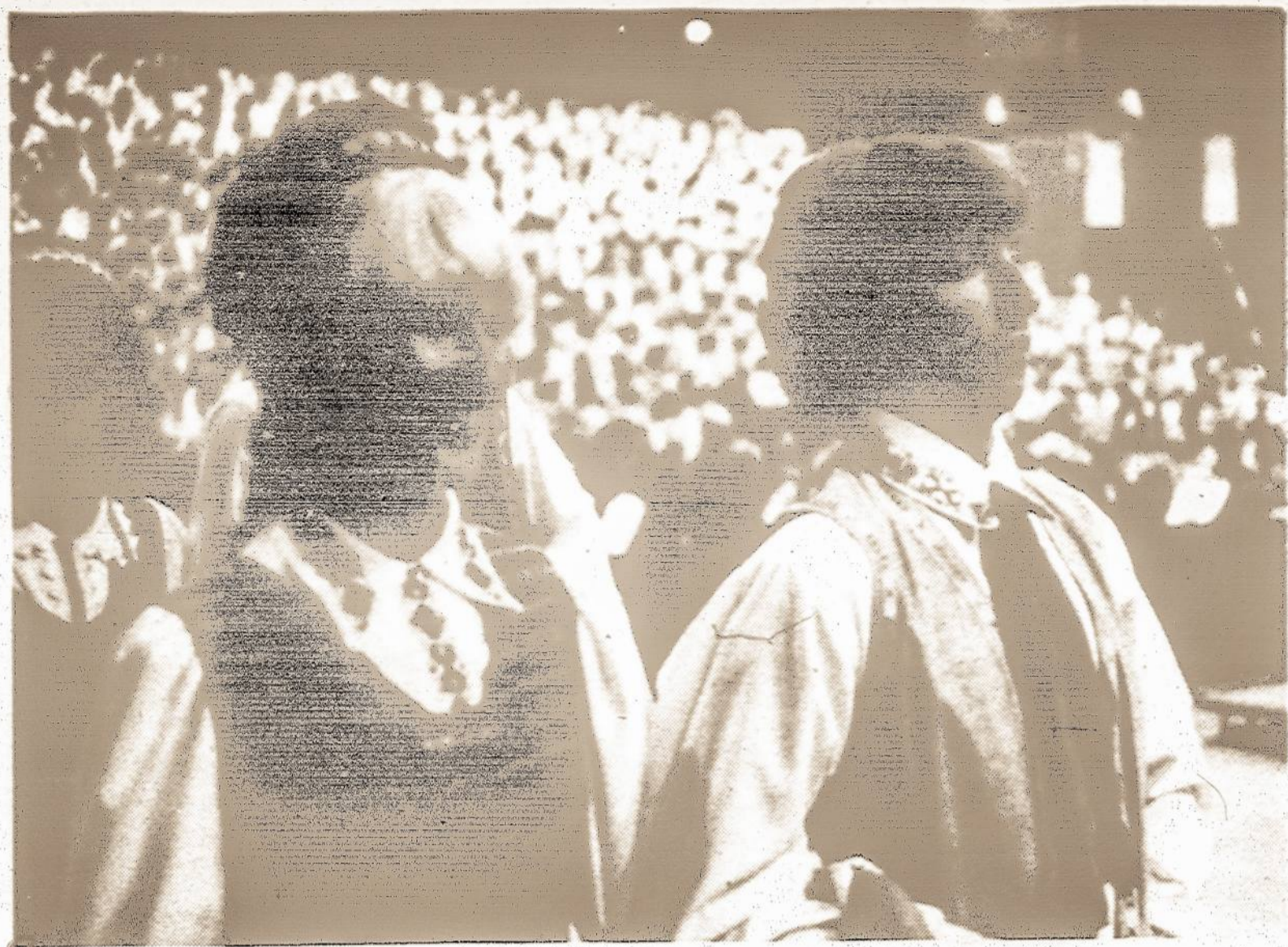
Chorai buvo paruošti neblogai. Paprastai tokiose šventėse tarp dainininkų būna gausu ir dainų neišmokusių statistų. Šikart toki statistai vaizdo negadino. Labai svarbu, kad intonacinių trūkumų beveik nesijautė.

Labai daug ko gero interpretacinio pasiekti vargu įmanoma, nes daugiausia dėl ambicijų jau nuo 1956-ųjų metų dirigentams teko atsisakyti chorų lankymo. Beliko tik repeticija jau suvažiavus, kur tenka pasitenkinti visokių išlyginimų minimumu.

3.

Kaip ir kituose, taip ir dainų šventės koncerte programa būna sėkminga tada, kai mažesnės jėgos, kad ir gerai pasirengusios ir rodosi programos pradžioje arba antros dalies pradžioje.

Nežinia kas sudarė Šeštosios šventės programą, bet čia turėjome reikalo su visišku nesupratimu. Ypač tai lietė "Klonių aidus" ir vaikų chorą, dalinai ir moterų chorą. Trankus Dariaus-Girėno maršas visiškai netiko pradžioje. Be to, garsiakalbiai buvo sutvarkyti ne dainoms perduoti, o tik prakalboms. Garsiakalbiams reikia skirti žymiai daugiau dėmesio.

Tautinių šokių šokėjai Dainų Šventės programoje Chicagoje.

Ed. Šulaičio nuotr.

Prie garsiakalbių reikia skirti ir rengėjų visišką nesiorientavimą lietuviškos chorinės dainos literatūroje. Dainų šventėje apsieiti be J. Gruodžio, be K. V. Banaičio, be J. Kačinsko ir be J. Gaidelio — visgi yra akiplėšiškas nesupratimas! Be to, ir Vl. Jakubėnas buvo atstovautas liaudies dainele, kuri buvo parašyta mergaičių solisčių trio. Gi St. Šimkus priderėjo rodyti naujiausioje formoje. Jei reikėjo jo kantatos, tai, skaitant "Saulė motina pakilo" esant per sunkią, pritiko jo kantata kovotojams už laisvę. Tai visgi būtų buvę išpūdingiau už senas raudas tėvyne apleidžiant.

Darius-Girėnas lietuviams tik bėdos pridarė. Jų didvyriškas žygis buvo ir yra reikalingas atitinkamo įvertinimo literatūroje ir muzikoje. Deja, kažkokia impotencija užpuolė mūsų Olimpa: šis tas išpūdingesnio yra E. Gailevičiaus maršas. St. Šimkaus šia tema daina kažkaip liko svetima ir širdims ir protams. Baltarusio K. Galkausko maršas fortepijonui iš Vilniaus krašto nepajėgė peržengti demarkacijos linijos, Navicko kantata vargiai kur pildytina, o ir visa kita — smulkmenos. J. Žilevičiui ši tema irgi nepavyko. Nei kantatos, nei simfonijos... 1983 Dariaus-Girėno sukakčiai artinantis būtų pritikę ar konkurso ar užsakymo būdu susilaukti ko nors Dariaus-Girėno verto. Ar LB kultūros tarybai nebūtų tikė šiam reikalui sunaudoti kokią premijėlę?...

• • •

Nepriklausomais laikais atsirado gabus lietuviškų liaudies instrumentų tyrinėtojas ir populiariatorius Jonas Švedas. Švietimo ministerija iš jo laukė ir tautinės dūdelės pradinėms mokykloms. Be ko kita J. Švedas iš liaudies instrumentų sudarė neįtikimai sudėtingą orkestrą ir jį parodė kūriniu "Klonių aidai". "Klonių aidus" girdėjau paties J. Švedo diriguojamus Vilniuje karo metu. Išpūdis buvo nepaprastas. Pikta buvo "Klonių aidų" klausyti Šeštojoje 1983 m., kai ligi galimų ribų sumažintą instrumentų sąstatą palaidojo nelemtieji garsiakalbiai. Prie šių laidotuvių stipriai prisidėjo ir dainų šventės rengėjai: reikėjo iš anksto spaudoje supažindinti ir pačios šventės metu priminti kas čia per kūrinys. Publikai nieko apie jį nežinant, jis nieku ir buvo paverstas.

4.

Blogiausiai Šeštojoje dainų šventėje išėjo su šūkiu "Vienybėje su kovojančia tauta". Kaip ir reikėjo, buvo šventėje atstovai iš tos kovojančios tautos: dvi Tallat-Kelpšos dainelės, praėjusios be dėmesio, nes jos ne masinei šventei tiko.

Buvo tikras skandalas, kad kovojančią tautą atstovauti buvo pakviestos Tallat-Kelpšos dainos. Juozas Tallat-Kelpša lietuvių muzikoje turi daug nuopelnų, užtarnauti dainuojamas šiaip koncertuose, bet kovojančiai tautai atstovauti jis netinka, nes jis yra Stalino premijos laureatas. Muzikiniu atžvilgiu jo kantata apie Staliną nėra bloga, premijos gal ir verta, bet turinys visai nekoks. Kantatoje panaudota Salomėjos Neries poema (ir dar paties Tallat-Kelpšos papildyta. Prie "Plieninis vardas Stalino sugriaudėjo perkūnais. Ir tie šunim kur skalino, per vienas kitą griūna... per amžius Stalinas gyvuos, garbė jam amžina...") vargu prie tokio teksto tiktu bet koks aiškinimasis. Vietoj Tallat-Kelpšos (kur vienos dainelės ir teksto autorius pameluotas — "Gale lauko toli" yra ne liaudies daina, o autorius Liudas Gira). Būtų geriau tikė kad ir J. Bendoriaus "O ko jūs liūdit" (... brangios laisvės saulužėlė dar mums netekėjo...) ar K. Kavecko "Gimtinės daina (A. Venclovos nebologas tekstas). Bendrai imant, čia yra galimas didelis pasirinkimas. Galėjo būti šia proga specialiai sukomponuota ir kokia nors partizanų daina ar iš pogrindžio lietuviška bažnytinė giesmė.

5.

Pagal Šeštąją dainų šventę lietuviui ne tik kovos dėl laisvės, bet ir iš viso neturi jokių skaudamų tautinių problemų, dėl kurių reiktų dainomis susistiprinti dvasią. Vienintelę išimtį sudarė Faustas Strolija su vaikais ir "Sibiro giesmė". Sibiro lietuvių maldaknygė, iš kurios "Sibiro giesmės" tekstas paimtas, yra ne tik tikėjimo išpažinimas, bet ir literatūrinis kūrinys, dvidešimtojo amžiaus originalas tarp daugelio tautų. Faustas Strolija ligi šiol vienintelis dalį šių tekstų panaudojo savo muzikai. Ir dar prisimenant Fausto daugelio metų muzikinę veiklą mokyklose ir jaunimo stovyklose, "Sibiro giesmė" dainų šventėje reikia pasitikti

Tęsiamą 7 psl.

Vienybė, 1983 m. rugėjo 30 d.

Bendras vaizdas iš Šeštosios Dainų šventės Chicagoje: dalis choristų ir publikos.

J. Urbono nuotr.

ir kaip idėjiškai nusigyvenusio repertuaro išgelbėjimą. Tik ir čia trūko išankstinio spaudoje su šiuo kūriniumi supažindinimo, o išpūdi baisiai sugadino nelaimingieji garsiakalbiai. Gero solisto A. Grigo vieta irgi buvo ne prie garsiakalbių plyšotis, o nešti savo našta drauge su choru. Taip pat nereikėjo bijoti prisipažinti, kad "Ganiau karves and kalnelio" yra iš J. Čiurlionytės 1948 m. rinkinėlio.

Šeštosios dainų šventės programa buvo per trumpa. Reikėjo gelbėti tautiniais šokiais, jau daug kur matytais, įprastais. Šokių šioje šventėje arba visiškai nereikėjo arba jų reikėjo tiek, kad pati dainų šventė dalinai būtų ir tautinių šokių šventė. Tas kas buvo dabar, tebuvo nuotaikinga pramoginė dalis išsisėmusiai dainų šventės programai gelbėti. Po geros programos kaip nuotaikų santrauka, būtų tikusi ir "Lietuva brangi". Dabar ji tiko tik kaip kokio stambesnio susirinkimo užbaiga.

Buvo padainuota Juozo Strolios harmonizuota liaudies daina "Vai ir prijogo". Tuo būdu repertuaro komisija netiesioginiai prisipažino nieko nežinanti apie Juozo Strolios chorinių dainų palikimą. Taip pat čia susidūrėme su labai ribotomis rengėjų žiniomis apie Vytauto Jančio chorinę muziką. Išėjimoje reikiąsi naujos lietuvių kompozitorių jėgos: J. Govėdas, V. Bakšys, V. Stankė, A. Zdanis ir t. t. Išsibarsbę ir senesnieji: L. Šimutis, ses. Bernarda, lyg ir ignoruojamas D. Lapinskas... Kalifornijoje irgi kažko besama. Dainų šventės proga reikia visą šią gražią kompaniją pajudinti su viltimi nenusivilti.

Net du kartu buvo atspausdinta dainų šventės programa: vieną kartą su Pasaulio lietuvių dienu programa, o antrą kartą atskirai. Toje atskiroje būtų pravertę atspausdinti programoje esančių dainų tekstai. Taip susidaro glaudesnis kontaktas tarp chorų ir publikos. Anksčiau taip buvo daroma.

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.

Dainų šventę šiltu žodžiu pagerbė JAV prez. Reagan, o taip pat senatorius Percy. Šiems didiems amerikiečiams publika išreiškė padėką plojimais. Deja, pasireiškė niekad anksčiau nepatirtas amerikiečių spaudos tylos sąmokslas — apie dainų šventę niekur nė žodžio. Taigi, dainų šventę lietuviai rengė tik sau. Gal tai ir nebloga išeitis. Pvz., kokia nauda iš tokio dainų šventės paminėjimo, kai kartą seniau greta viena kitos laikrašty telpa dvi nuotraukos: viena — Mikulskis diriguoja, antra — motina glėby laiko miegantį vaiką? Taip kartą Chicagoje jau buvo. Ir tai buvo pastaba, kad dainų šventės pas mus kartais jei ne migdo, tai bent gundo žiovauti...

6. Visgi nėra jokios abejonės, kad rengėjai siekė dainų šventės galimai geresnės. Daug kur jiems tai ir pavyko, ypač buvo pasigėrėtina organizacinė sritis. Blogai išėjo ten, kur buvo manyta, kad kiekvienas muzikantas yra ir muzikologas, o kiekvienas specialistas yra tiek gudrus, kad drauge yra ir lituanistas. Deja, taip nėra.

Šia proga tenka atsikreipti į LB kultūros tarybą. Kultūros tarybos chorų politika jau daug metų yra tautinis nusikaltimas. Būklė taisytina skubiai ir radikaliai. Nėra galimybių, kad esamas kultūros tarybos sąstatas "pasistengs". Reikia kitų žmonių.

Ir ne tik su chonais ir su chorvedžiais, reikia kad visas šis sektorius būtų perorganizuotas.

Prieš kelis metus iškilė vadina-mieji "reorgai" tikėjosi išpiliētinti tarp kitko rengdami simfoninius koncertus. Koncertai pasibaigė dideliais deficitais, nes lietuvių visuomenė vien dėl koncertų su reorgais nenuėjo. Bet reikia pripažinti, kad šie LB sukilėliai ėmėsi to, ko nesiima LB. Be to, jie prisijūrė net ligi Pulitzerio premijų. Kašnis buvo skanus, bet per didelis. Nieko gero neišėjo. Įdomi čia buvo LB kultūros

tarybos laikysena: nuo pradžios ligi pabaigos nusidavė, kad nieko nežino ir kad tarybos nėra. Kamerinė muziką per daug metų atstovavo Iz. Vasyliūnas. Dabar Izidoriaus jau nėra. Kas ką rengs, tai nėra jokių žymių kad tai būtų kultūros tarybos rūpestis.

Miršta vienas po kito muzikos kūrėjai. Nėra jokių žymių, kad LB kultūros tarybai rūpėtų jų kūrybos likimas.

Pastaraisiais metais LB kultūros taryba nežinia kokiais tikslais ir kokiais pagrindais vieną kitą muziką sušelpia premijomis, bet tai neišsprendžia nė vienos lietuvių muzikinės problemos.

Išvada būtų tokia: taip toliau neturėtų būti. LB Lietuvių muzikiniu gyvenimu nesirūpina. Kitose kultūrinio gyvenimo srityse LB Kultūros taryba daugiau ar mažiau save pateisina. Tad reikia organizuoti vieneto muzikos reikalams. Rūpestingai ir iš specialistų sudaryta komisija galėtų būti ir LB kultūros tarybos padalinys.

Ir šis rašinys atsirado ne su noru ką nors užpulti ar suniekinti, bet su viltimi sulaukti ko nors pozityvaus. O Septintajai dainų šventei parengiamieji darbai turi būti neatidėliojant jau dabar pradėti.

J. Geldoriškis

TARNAUJA "LIETUVOJ"

Daniel Luis Aglinskas Liudo ir Martos Jacunskytės Aglinskų vyresnysis sūnus, Argentinos Lietuvių Centro jaunimo veikėjas, atlieka karinę privalomą tarnybą Argentinos kariuomenėje, Sarmiento Chubut, kur įsikūrė pirmieji lietuviai imigrantai.

Ten yra ir gatvė Lituania, nes prieš vardo Sarmiento gavimą ta vietovė vadinosi Colonia Lituania.

Cia lietuviai turėjo savo mokyklą, biblioteką. Kultūringos Šlapelių, Baltušų ir Žukų šeimos ten buvo suorganizavę tikrą Lietuvą.

TRUMPAI IŠ VISUR

Toronto Star 1983.VIII.9 išspausdino platų reportažą apie sukaktuvinę lietuvių skautų stovyklą Auroroje su septyniolika nuotraukomis. Reporterė Fiona Gilchrist aplankė stovyklą, pasikalbėjo su jos vadovais ir aprašė savo išpūdžius.

Tarptautinėje konkursinėje knygženklų parodoje Prancūzijoje "Medis visais aspektais", dalyvavo Lietuvos grafikas Alfonsas Čepkauskas, meninis žurnalo Mūsų Sodai redaktorius. Jo sukurti knygženklai įvertinti III-ja parodos premija.

Sydney lietuvių lietuviškame kapinių skyriuje planuojama pastatyti paminklinę sieną, kurios nišose bus patalpintos urnos su sudegintų lietuvių pelenais.

Skulptorius Antanas Mončys, gyvenęs Paryžiuje, yra įsteigęs skulptūros studiją — Atelier de Sculpture de la Cite Internationale Universitaire de Paris. Jis rengia parodas drauge su kitais dailininkais, dalyvavo ir R. Riauba.

A. Mončys dėsto meno akademijoje Triere.

Europos parlamento įtakingas narys Otto Von Habsburg, dėkodamas Lietuvos atstovui dr. St. Bačkui už prezidento Reagan paskelbtos Pabaltijo laisvės dienos proklamacijos tekstą, rašo: "Noriu Jums užtikrinti, kad savo tarnybą Pabaltijo tautų reikalui tęsiu. Esu giliai įsitikinęs, kad jeigu mes nenuleisime rankų, mums pasiseks".

Inžinierius H. Lapas gyvenęs Toronto, Ont. apylinkė, uoliai rūpinasi Lietuvos ir lietuvių reikalus kelti Kanados angliškoje spaudoje. Amerikos Lietuvių Taryba gavo kopijas jo atspausdintų laiškų laikraščiuose Toronto Sun, Toronto Star, Toronto Globe & Mail.

Dr. Kazys Bobelis, VLIKO pirmininkas, pasiuntė JAV prezidentui Ronald Reagan telegramą, išreikšdamas pasitenkinimą dėl prezidento griežtos laikysenos Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Išreiškiamas tačiau ir nepritikimas Administracijos paskutiniams sprendimams, kaip grūdų prekyba ir Madrido dokumento, nežiūrint Sovietų nuolatinių prasižengimų, pasirašymas.

"DAINA" OLANDIJOJE

Olandijoje mažai lietuvių, bet čia galima išgirsti dainuojant ir lietuviškai. Amsterdame susikūrė ansamblis, kurio pavadinimas — "Daina". Atsirado olandų, susidomėjusių lietuvių dainomis, pradėjusių mokytis dainuoti lietuviškai. Iš Paryžiaus jiems į pagalbą atvyksta dainininkė I. Vaičiaitytė, labai mėgstanti lietuviškas sutartines, kaimietiškas dainas, kurias ji dainuoja pagal savo interpretaciją. Paryžiaus lietuvių supažindina olandus su lietuvių liaudies dainomis iš plokštelių, gautų iš Lietuvos. "Dainos" ansamblis turi nemažą pasisekimą. Amsterdame publika žavisi "Dainos" atliekamomis dainomis. Beje, olandai visai gražiai taria lietuviškai.

PRISIMINTI KUDIRKA, JABLONSKIS, MAŠIOTAS

Siemet sueina 125 metai nuo Kudirkos gimimo ir 120 metų nuo kalbininko Jablonskio ir populiarinio vaikų rašytojo Mašiotas gimimo.

Birželio 10 d. Kudirkos Naumies-tyje kraštotyrininkai surengė dr. Kudirkos, Jablonskio ir Mašiotas minėjimą.

Iš Vilniaus dalyvavo Jablonskio anūkė, Jablonskio sūnaus Konstantino duktė archeologė R. Rimantienė, žentas architektas, V. Landsbergis-Žemkalis su žmona, jų sūnus, taipgi Jablonskio anūkas muzikologas profesorius V. Landsbergis.

Apsilankyta Jablonskio gimtajame Kubilėlių kaime, buvusioje jo tėvų sodyboje. Kubilėliai yra visai arti buvusios Rytų Prūsijos sienos. Sodyba apaugusi aukštais medžiais, kaip ir daugumos užnemuniečių sodybos. Pažymėtina, jog J. Jablonskis augo kitur — Rygiškių kaime, Griškabūdžio apylinkėje. Šio kaimo vardą jis pasirinko savo slapyvardžiu — Rygiškių Jonas.

Kubilėliuose kalbininkas profesorius J. Pikėlingis, kilęs iš Šakių rajono, pažymėjo Jablonskio nuopelnus ugdant lietuvių literatūrinę kalbą.

Po to kapinėse aplankytas dr. Kudirkos kapas su būdingu nulaužto medžio pavidalo paminklu. Padėta gėlių.

Miesto aikštę puošia didingas dr. Kudirkos paminklas, sukurtas skulptoriaus V. Grybo ir atidengtas 1934 m., minint dr. Kudirkos mirties 35 metų sukaktį. Prie paminklo vietos vidurinės mokyklos moksleiviai padeklamavo Kudirkos eilėraščių.

Mašiotas gimtinėje — Pūstelninkus, Griškabūdžio apylinkėje, deja, Mašiotų sodybos seniai nebėra. Ketinama pastatyti toje vietoje paminklinį akmenį.

Sugrįžus į dr. Kudirkos vardu pavadintą vidurinę mokyklą apžiūrėta mokytojos Natalijos Manikienės, vienos svarbiausių šio renginio organizatorių, įkurtas ir globojamas visuomeninis muziejus, kuriame renkama medžiaga apie išymiuosius Šakių rajono žmones.

Vidurinės mokyklos salėje įvyko savotiška mokslinė konferencija.

Buvo sakomos kalbos. Apie dr. Kudirką savo prisiminimų papasakojo Julius Būtėnas. Apie V. Kudirką teko jam pakalbėti. Apie V. Kudirką kaip muziką kalbėjo muzikologas V. Landsbergis. Jo žmona paskambino vieną Kudirkos muzikos kūrinių.

Pats vyriausias, devyniasdešimtmėtis minėjimo dalyvis V. Landsbergis-Žemkalis papasakojo atsiminimų apie Praną Mašiotą kaip matematikos mokytoją. Jam teko mokyti dar caro laikais Rygos gimnazijoje, kurioje Mašiotas dėstė matematiką. Mašiotas mylėjo mokinius, o mokiniai — jį.

Vilniaus universiteto docentė Genovaitė Raguotienė papasakojo apie Prano Mašiotas nuopelnus lietuvių vaikų literatūrai. Jo originalūs ir verstiniai vaikų literatūros kūriniai įeina į auksinį lietuvių literatūros fondą.

Minėjime dalyvavo taip pat iš Vilniaus nuvykęs universiteto docentas Bronius Raguotis.

Liaudies meno šventė Trakų pilyje. Nuotraukoje matyti šeimininkai — kunigaikštis su kunigaikštine,

Galvės kaimo kapela, Vievio mišraus choro atstovai ir šokėjai.
V. Monkevičiaus nuotr.

Eleonoros Šcerbinskaitės-Tunkevičienės keramikos ir Honoratos Razmienės tekstilės paroda Vilniaus dailės parodų rūmuose,

V. Kapočiaus nuotr.

Vilniaus universiteto kanklininkės ir birbyninkai.

V. Kapočiaus nuotrauka

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.

MOTERYS

Audra M. Kubliūtė, atliekanti stažą Ingersoll-Rand kompanijoje, keičiasi į Kentucky valstiją, iš kur vėliau keliaus tarp Milano, Italijos, ir JAV. Jos naujos pareigos yra tarptautinės finansų analitikės. Pavasarį A. Kubliūtė studijoms grįš į Illinois universitetą Chicagoje, kur ruošiasi biznio administracijos magistrui. Ji yra baigusi inžineriją.

Emilija Pakštaitė-Sakadolskienė dalyvaus Ateitininkų akademinio savaitgalio simpoziume spalio 15 d. beiėskant naujų sąvokų išėivijos kultūriniam gyvenime.

Jaunimo centro Moterų klubas išleido knygą "Mūsų virimo paslaptys". Su knyga visuomenės supažindinimas buvo Jaunimo centro kavinėje rugsėjo 23 d.

Shirley R. Madigan, Illinois Atstovų rūmų daugumos pirmininko žmona, paskirta Menų tarybos pirmininke, tarp daugelio kitų grupių paskyrė auką ir Lithuanian American Fine Arts Assn. ir Lietuvių Operai.

Birutė Žemaitienė, Hyde Park Community ligoninės Scanning Electcardiogram skyriaus vedėja, buvo Santa Anna, Cal., savo specialybėje pasitobulinti.

Būdama meninių gabumų, laisvalaikį studijavo dailę ir pasižymėjo piešiniais ant porcelano. Už piešinius laimėjo premijas.

Poetė Teresė Bogutienė, gyv. Berkeley, Cal., su dukrele lankėsi Chicagoje ir Ciceroje, kur gyvena jos motina Stasė Pautienienė, mirusio dail. Juozo Pautieniaus našlė.

Ona Treinauskienė (Anna Troy), daugelį metų gyvenusi Chicagoje, Marquette Parke, šiuo metu Bridgeview Convalescent Center, rugpjūčio 26 d. paminėjo savo 101 metų gimtadienį. Praėjusiais metais, kai buvo jos 100-tasis gimtadienis, ją sveikino JAV prezidentas Ronald Reagan, gub. J. Thompson, Bridgeview miesto meras ir daugelis jos giminių, artimųjų ir pažįstamų.

Lėlės liėuvių mugėje Marquette Parke Chicagoje. Ed. Šulaičio nuotr.

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.

Dr. Danguolė Tamulionytė iš Cleveland, Ohio yra liėuviškai nekalbantiesiems skirto vadovėlio autorė. Šis vadovėlis neseniai išėjo iš spaudos. Vadovėlio sutiktuvės Chicagoje įvyko rugsėjo 18 d. Jaunimo Centre. Čia dalyvavo ir pati autorė.

Florence Lederer, gyvenanti Prancūzijoje, susipažinusi su Br. Gajauskienės uoliomis pastangomis išlaisvinti okupantų kalinamą B. Gajauską, ėmė jam kelis kartus per mėnesį siųsti laiškus, jam ir jo žmonai siųsti siuntinėlius ir kelti jo reikalą spaudoje. Jos pastangomis apie B. Gajauską buvo išspausdinti straipsniai **International Herald Tribune** ir prancūzų savaitraštyje **Reforme**.

Solistė Gina Čapkauskienė iš Montrealio buvo atvykusi į Chicago, nes čia įvyko jos įdainuotos plokštelės sutiktuvės-vakaronė.

Chicago liėuvių tarpe garsėjanti jaunoji [8 metų amžiaus] deklamuoja Zita Dubauskaitė iš Marquette Parko kolonijos. Z. Degučio nuotr.

Iš Tautos Sventės minėjimo Detroite rugsėjo 11 d. Minėjimą suorganizavo JAV LB Detroito apylinkės valdyba. Nuotraukoje — Dvynukės Kristina ir Regina Butkūnaitės, atlieka dalį meninės programos. J. Urbono nuotr.

SOVIET LIFE NUTAUTINA LIETUVAITĘ

Daliai Kutkaitei, 1982 m. Europos ritminės gimnastikos čempionei, paskirtas straipsnis žurnalo **Soviet Life** balandžio numeryje. Straipsnį, pavadintą "Grakštumas ir jausmas" puošia septynioliktmetės gimnastės nuotraukos. Rašoma, kad ji greičiausiai atstovaus Sovietų Sąjungą 1984 metų Los Angeles Olimpijadoje. Straipsnio autorius prabėgomis užsimena, kad Kutkaitė yra iš Vilniaus, Lietuvos sostinės, bet nė sykio neprasitaria, jog ji liėuvaitė. Panašiai traktuojama ir Kutkaitės varžovė bei gera draugė, uzbekė Venera Zaripova. Abi merginos jau nutautintos — jos "tarybinės atletės" tarp kitko,

gyvenančios Vilniuje ir Taškente. Sovietinis korespondentas Dalios tautybę neatsitiktinai "pamiršo". Kai praėjusių metų lapkričio mėnesį, **The New York Times** korespondentas paklausė Sovietinės krepšinio komandos vadovo Aleksandro Gomelskio kur yra krepšininko Arvydo Sabonio miestas Kaunas, Gomelskis atsakė: "krepšinio šalyje". Žinant, kaip amerikiečių žurnalistai nesusigauo tokiuose klausimuose, reikia iš anksto ruoštis tinkamai informuoti spaudą apie 1984 m. olimpines žaidynes, kuriuose dalyvaus nemažas skaičius liėuvių atletų.

(ELTA)

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems liėuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **10%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

—KIEKVIENO ASMENS INDELIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100.000 DOL.

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į liėuvišką taupymo įstaigą.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

PUIKUS LIETUVOS SPORTININKŲ PASIRODYMAS

Aštuntosios TSRS spartakiados baigmė Lietuvos sportininkams atnešė progą pasigėrėti stambiais laimėjimais, kurie yra žymiai didesni negu bet kada anksčiau. Ši kartą Lietuvos sportininkai pelnė 54 aukso, 19 sidabro, 47 bronzos medalių — iš viso 120 medalių. Tuo tarpu praėjusį kartą jie buvo pasiekę tik 51 apdovanojimą (4 aukso, 28 sidabro ir 19 bronzos). Daugiausia aukso medalių lietuviams pelnė 18 metų mergina, meninės gimnastikos atstovė—Dalia Kutkaitė.

Pirmąsias vietas komandiniai laimėjo akademinio irklavimo ir futbolo rinktinės. Antaršias vietas užėmė meninės gimnastikos ir vyrų rankinio komandos. Trečią vietą iškovojo moterys rankininkės.

Ypatingai visus nustebino Lietuvos futbolininkų geras pasirodymas ir aukso medalių laimėjimas. Tačiau žymiai blogiau negu buvo planuota užsirekomendavo Lietuvos vyrai krepšininkai, kurie visai liko be medalių.

Kaip jau minėta, D. Kutkaitė sugriebė daugiausia aukso medalių (5) iš visų Lietuvos sportininkų tarpo. Po du spartakiados medalius laimėjo irklotojai N. Kalašnikova, A. Vieta ir raitelis Z. Šarka.

KITI LIETUVIŲ MEDALIAI

Vida Beselienė ir Ramūnė Šidlauskaitė laimėjo aukso medalius pasaulio krepšinio pirmenybėse, kurios vyko Brazilijoje. Jos atstovavo TSRS moterų rinktinę, kuri užėmė I vietą. Antroje vietoje liko JAV krepšininkės.

Vitalija Tuomaitė iš Vilniaus ir kaunietė Ingrida Reinikova gavo sidabro medalius, kuomet jų atstovauta TSRS merginų komanda užėmė II vietą Europos merginų krepšinio pirmenybėse Italijoje.

Robertas Žulpa Europos plaukimo pirmenybėse Romoje 100 m. plaukime krūtine užėmė I vietą ir vėl tapo Europos čempionu. 200 m. krūtine jis gavo bronzos medalį. Jis aukso medalį laimėjo ir Universiadaoje Kanadoje, o taip pat ir praėjusioje Olimpiadoje.

Ispanijoje buvo prarastos pasaulio jaunių krepšinio pirmenybės, kuriose pirmą vietą užėmė JAV jaunieji krepšininkai. TSRS rinktinė, kurios sudėtyje buvo du lietuviai — Arvydas Sabonis ir Šarūnas Marčiulionis laimėjo sidabro medalius. Pažymėtina, jog pirmenybėse šios komandos susitiko du kartus, ir pirmoji dvikova baigėsi TSRS rinktinės pergale.

Kauno Politechnikos moterų krepšinio komanda, po 10 metų pertraukos grįžo į aukščiausiąją krepšinio lygą, kurioje pastoviai žaidžia kita Lietuvos komanda — Vilniaus Kibirkštis. Taigi dabar aukščiausioje lygoje bus dvi vyrų ir dvi moterų komandos.

APIE GERULAIČIUS

Vitas Gerulaitis, kitados buvęs vienas geriausių teniso žaidėjų pasaulyje (yra buvęs pirmame penketuke), po truputį vis krenta žemyn. Neseniai vykusiose JAV atvirose (open) pirmenybėse Flushing Meadows, New Yorke jis jau tebuvo išstatytas 15-uoju, kas, žinoma, dar nėra taip labai blogai.

Tačiau gerokai blogiau buvo, kuomet Gerulaitis šiose pirmenybėse trečiame rate pralaimėjo mažai žinomam 16 metų amžiaus gimnazistui iš Grosse Point, Mich. Aaron Krickstein. Laimėjęs pirmuosius du setus, Gerulaitis prakišo tris sekančius 6-4, 6-3, 6-4. Tas rodo, kad Gerulaičio karjera didžiąjame tenise jau eina prie galo.

Viename svarbiausių pirmenybių pasaulyje — 1983 m. Wimbledon turnyre (ten jis buvo išstatytas aštuntuoju), pirmame rate įveikęs R. Krishnan, antrame-trijų setų kovoje pasidavė M. Edmonsonui.

Tačiau krentant Gerulaičio pasirodymų kokybei aikštėje, gerėja jo sugebėjimai . . . muzikoje. Laikraščiuose ir žurnaluose matome jo nuotraukų su gitara rankose. World Tennis žurnalas rašo, jog Gerulaitį, o taip pat ir kai kurias kitas teniso "žvaigždes" galima rasti New Yorke "Heartbreak" naktiniame klube Varick gatvėje.

Smagu buvo vasarą motorinių valčių sporto mėgėjams Nemune prie Birštono.
V. Kapočiaus nuotr.

Tas pats žurnalas (1983 m. rugsėjo numeryje) talpina eilėrašį apie kai kurias teniso "žvaigždes". Čia vienas posmas tenka ir Gerulaičiui. Jis skamba taip:

Vitas had some problems which he summed up best of all:

He didn't win his match because he couldn't hit the ball.

Beje, reikalai atrodo, kiek pagerėjo Vito seseriai Rūtai, taip pat buvusiai profesionalinio teniso žaidėjai. Žinoma, ji jau aktyviai tenise nesireiškia. Nesisekiant teniso žaidime, ji perėjo pardavinėti nejudamąjį turtą. O dabar, kaip spauda rašo, pabandė laimę vedybose. Liepos 9 d. ji ištekėjo už John Martin, ABC televizijos stoties viceprezidento, kuris rūpinsis artėjančios olimpiados Los Angeles mieste perdavimu per televiziją.

FUTBOLININKŲ TURNYRAI

Chicagos Lituanicos pirmoji futbolo komanda parsivežė I vietos taure iš St. Joseph, Mich. vykusio turnyro.

Pačios Lituanicos suruoštame dideliame futbolo turnyre-gegužinėje Marquette Parke vyrų komanda pasirodė neblogai (nors galėjo ir geriau). Ji iškopė į baigmę, bet joje 0-2 pralaimėjo prieš lenkų Eagles vienuolike.

Vytautas Grybauskas, maždaug 10 metų redagavęs Draugo dienraščio sporto skyrių, iš tų pareigų pasitraukė. Tuo tarpu naujas redaktorius nesurastas.

Savaitinį sporto skyrių Draugo dienraštyje prieš 32 metus įsteigė A. Avižienis ir E. Šulaitis, kurie buvo pirmieji redaktoriai. Vėliau pasitraukus Avižieniui į jo vietą atėjo J. Šoliūnas, kuris skyrių redagavo vienas, kuomet E. Šulaitis 1953 m. išėjo karinės prievolės atlikti. Tuomet ilgoką laiką skyrių redagavo vienas E. Šulaitis, o vėliau — J. Šoliūnas.

Poetas Bernardas Brazdžionis spalio 7 duos savo poezijos recitalį Daytona Beach, Fla.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. WINTER GARDEN SVETAINĖS, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Sale vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

Pittsburghas pagerbė Povilą Dargį

Atkelta iš 1 psl.

rinius bei visuomeninius poreikius. Dargio "sparnuotasis laikraštis" (radijofonas) apjungia 30 kolonijų ir yra vienintelis ryšys tarp tų išsi-skaidžiusių lietuvių ir mūsų bend-rujų organizacijų.

Povilas P. Dargis tikrai tinkamas asmuo perduoti radijo klausyto-jams lietuviško gyvenimo aktuali-jas. Šiandien jis užima vadovaujan-čias vietas organizuotoje visuome-nėje, yra teismo tarnyboje, Ameri-kos Lietuvių Taryboje Vicepirmi-ninkas, Tautinės Sandaros Pirmi-ninkas, Tėvynės Mylėtojų Draugi-jos Vicepirmininkas ir per ilgus metus buvęs Nacionalinis Lietuvių Demokratų pirmininkas. Jisai yra plačiai žinomas, kaip Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas. Jau virš 20 metų vadovauja tai didžiausiai ir turtingiausiai lietuvių fraternalinei organizacijai. Jam pre-zidentaujant Susivienijimo bendra-sis turtas padidėjo beveik milijonu dolerių.

SLA vadovybėje nuo 1944-ųjų metų

1944 metais Povilas P. Dargis buvo išrinktas SLA viceprezidentu. SLA prezidentui K. J. Kalinauskui mirus, 1956 m. SLA Pildomoji Taryba Dargį išrinko SLA presi-dentu. Po to jis daugelį kartų buvo perrinktas SLA prezidentu, visuot-me gaudamas per 70% balsų.

70 metų sukaktuviniame 49-ajame seime, 1956 m. liepos 1 d. Detroit, Mich. P. Dargis pademon-stravo lietuvių visuomenei dar vieną ypatybę, būtent: parlamentaro nuovoka.

Detroito seime jis taip sumaniai ir nuosekliai pirmininkavo, kad trijų dienų laikotarpyje buvo priim-ta SLA naujoji konstitucija ir aptarti visi SLA reikalai. Tai buvo milžiniškas, stačiai herkuliškas dar-bas. Juk papunkčiui buvo išgvil-denti ir priimti 23 skyriai ir penke-riopai tiek straipsnių. Seimas aptarė 52 pasiūlymus, Povilas Dargis šito seimo pirmininkavimu parodė lietuvių visuomenei, jog yra Rober-to parlamentarinių taisyklių meis-teris.

P. Dargis taip pat pirmininkavo organizacinei komisijai, kuri suren-gė Amerikos Lietuvių Tarybos šau-kiamą visuotinę Amerikos lietuvių konferenciją Pittsburghe 1943 m. rugsėjo 2-3 d. Rengiant šią pirmąją ALTo konferenciją Dargio pastan-gomis dalyvavo JAV senatoriai ir kiti federalinės valdžios pareigūnai. United Press ir International News korespondentai paskleidė žinias

apie šią reikšmingą konferenciją po visą Ameriką . . .

Per daugelį metų P. Dargis atstovauja SLA Amerikos Lietuvių Taryboje, kaip vicepirmininkas. Jis dažnai prabildavo į pavergtą Lietu-vą per Amerikos Balso radijofoną. Jis dalyvavo ALTo delegacijose, kai jos lankėsi pas JAV presiden-tus Harry S. Truman, John F. Kennedy ir G. Ford. Jis per ilgą laiką buvo lietuvių demokratų pir-mininkas, JAV Demokratų Partijos konvencijų platformų komitetai jį pakviesdavo į apklausinėjimus Pa-baltijo Valstybių klausimu . . .

Antrojo Pasaulinio Karo metu, 1943 m. P. Dargis buvo pakviestas į War Manpower Commission pata-rėjus. Jis taip pat koordinavo mažumų-foreign language-radio programas.

Prie P. Dargio valandėles pasto-vumo, gyvumo ir aplamai kokybės labai daug prisideda jo gyvenimo draugė—žmona Gertruda Dargie-nė. Gertruda yra kompetentinga pagalbininkė savo vyrui, nes turi muzikinį pasiruošimą, yra gabi smuikininkė, tai reiškia—geriausia patarėja ir vadovė meninėms radijo valandelių dalims.

P. Dargis kai tik atvyko į Ameri-ką įsijungė į lietuvišką veiklą. Jo pastangomis atsirado kalbos mo-kyklėlė vakarais, kurioje jis pats dėstė lietuvių kalbą ir Lietuvos is-toriją. 1930 metais įsteigė SLA 353 Kuopą Pittsburghe, ir jos pirminin-ku dar ir šiandien tebėra.

Dar 1930 metais jis dalyvavo triukšmingame SLA seime Chica-goje, kaip delegatas. Tai buvo kri-tiškas laikotarpis SLA egzistencijo-je, nes bolševikai kėsinosi Susivie-nijimą užgrobti.

Dargis, būdamas naujokas, išigi-jo žilagalvių veteranų respektą, kai LaSalle hotelyje priešseiminiame "kokuse" atkreipė visų dėmesį į tai, kad bolševikai, pasiekę išdininko posto, kėsinsis priėti prie Susivie-nijimo finansų.

Susirinkime delegatai buvo nu-stebė jauno delegato nuoširdumu ir energija, kurią jis išdėstė artėjantį pavojų. Pasitarime buvęs dr. Pijus Grigaitis pareiškė, kad jis pilnai pritarė jauno delegato išdėstytom mintim, ir pastebėjo, kad šis jau-nas vyrukas supranta pavojaus svarbą. Dr. Grigaitis buvo kitos partijos, bet jis šimtu procentų parėmė Dargio pasiūlymą. Tame seime bolševikinis elementas išsi-jungė iš Susivienijimo, patriotinis elementas juos išstūmė iš visų svarbesnių pozicijų. R. Klausonis

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.

14 DAY SPECIAL TOUR WITH 11 DAYS IN LITHUANIA

Celebrate New Year's Eve with your relatives and friends!

December 27, 1983—January 9, 1984 . . . \$1,499.00

Itinerary: Moscow, 1 day; Lithuania, 11 days; Frankfurt, 1 day

Tour flights from Boston and New York via Lufthansa German Airlines

Baltic Tours
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
616-965-8080/969-1190

We prepare invitation documents for relatives to visit the USA from Lithuania.

Darius-Girenas 50th Anniversary Commemorative Calendar available. \$5.00.

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEWey 4-5136

VIENYBĖ

Dail. Adomo Galdiko darbų paroda įvyks spalio 15-16 d. d. Kultūros židinyje Brooklyne. Bus surengta jo vardo ir galerija. Ji parūpins dalį paveikslų, o kita dalis bus gauta iš Marijos seselių, Putnam, Conn. ir privačių rinkinių. Paroda norima paminėti dail. A. Galdiko 90 metų gimimo sukaktį. Dalis paveikslų bus parduodama.

Bronys Raila, rašytojas ir publicistas, spalio 14 d. atvyksta į New Yorką. Kultūros židinyje bus pristatytos dvi naujausios jo knygos, taip pat jis skaitys paskaitą. Br. Raila gyvena Los Angeles, Cal. Rudenį jis aplankys Chicagą, Torontą, Bostoną, Hartfordą ir New Yorką, visur skaitydamas paskaitas.

Aldona Krulikienė iš St. Petersburg, Fla., lankėsi New Yorke. St. Petersburgo lietuvių klubo valdybos pavesta užmezgė ryšius su New Yorko "Jinai ir trys gintarai" muzikiniu vienetu, kurį kviečia atlikti meninę programą St. Petersburgo lietuvių klube spalio mėnesį. Krulikienė apsistojusi pas sūnų.

Paulius Dičpinigaitis Aušros ir Zigmo Dičpinigaičių jauniausias sūnus, baigė šv. Tomo apaštalo Woodhavene pradinę mokyklą aukščiausiais pažymiais. Diplomų įteikimo iškilmėse jis pasakė ir atsisveikinimo kalbą (valedictorian). Jis gavo ketveriems metams stipendiją į Regis aukštesniąją mokyklą. Apdovanojimas auksine juosta kaip išbuvęs geriausiu mokiniu per visus aštuonerius metus. Gavo eilę aukso medalių už pasižymėjimą moksle.

N. Y. studentų ateitininkų metinė šventė įvyks spalio 1-2 d. d. Šeštadienį prasidės 2 v. p. p. Kultūros židinyje, o sekmadienį prasidės mišiomis 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

New Yorko šaulių vadas Kęstutis Miklas, Antanas Sniečkus ir Romas Kezyus, Laisvės Žiburio radijo programos vedėjas, susitikę gegužinėje. A. Sniečkus, buvęs newyorkietis, dabar gyvena Floridoje ir į New Yorką atvyko pasisvečiuoti.

New Yorko vyrų choras Perkūnas 1983-4 metų sezoną pradeda repeticija rugsėjo 9 penktadienį, 7:30 v. v. Kultūros židinyje Brooklyne. Valdyba kviečia atsilankyti buvusius, dabartinius ir naujus choristus ir išjungti į choro darbą. Perkūno choras šiemet paminės 20 metų veiklos sukaktį. Chorui vadovauja energingas muzikas Viktoras Ralys.

Brooklyno ALTo susirinkimas šaukiamas spalio 6 d., ketvirtadienį 7:30 v. v. Kultūros židinio posėdžių kambaryje. Draugijų atstovai kviečiami dalyvauti.

Long Island Amerikos Lietuvių Piliiečių klubo metinė gegužinė įvyko rugpjūčio 28, sekmadienį. Nors diena buvo apsiniaukusi, grąsė lietuimi, atsilankė per 50 žmonių. Mečislovas Razgaitis armonika pagrojo šokiams.

Maironio lituanistinė mokykla rugsėjo 10 pradėjo naujus mokslus. Mokyklos sporto salėje buvo pamaldos. Mišias aukojo mokyklos kapelionas kun. A. Prakapas, OFM. Mišių skaitymus atliko mokiniai. Mokinių šiemet yra panašiai kaip ir pernai. Mokyklos vedėja Aldona Marijošienė prašo, gal kas dėl įvairių priežasčių negalėjo savo vaikų atvesti į mokyklą, kad tai padarytų vėliau. Veikia visi dešimt skyrių, pagalbinės klasės ir vaikų darželis.

Kun. Petrauskas, gyvenęs Long Island, N. Y. susirgo širdies priepuoliu.

Charles Martin pergyveno pavojingą vidurių operaciją Parkway liginėje. Dabar stiprėja namie. Liginėje greitai sustiprėt.

Dr. Eugenijus Noakas, New Yorko ramovėnų pirmininkas, serga ir paguldytas į liginę.

Nuotrauka iš praeities. Solistė Lionė Jodytė-Mathews [dešinėje] su kompozitore Salomėja Čerienne-Mulks [mirusi] New Yorko Pasaulinėje parodoje. Savo koncerte Lincoln Centre š. m. rugsėjo 18 d. Lionė Jodytė prisimindama savo draugę, padainavo ir Čerienės kurinių. Koncertas visais atžvilgiais buvo sėkmingas ir baigėsi ovacijomis. Publika daugumoje sudarė kitataučiai. Tarp sveikinimų gautas ir Gubernatoriaus Cuomo sveikinimas.

Maspetho lietuvių parapijai 75 metai

Maspetho lietuvių V. Atsimainymo parapija paminės savo 75 metų sukaktį.

Ta proga atnaujinama bažnyčia, kuri buvo pastatyta 1962 m. Jos architektas — a. a. Jonas Mulokas, dailininkas — V. K. Jonynas. Bažnyčios architektūroje ir dekoravime daug lietuviškos nuotaikos. Bažnyčia dažoma iš vidaus ir iš lauko, pagražinami kambariai, salė, įrengta nauja šildymo sistema, įsigyta naujų liturginių reikmenų.

Sukakties proga rengiama minėjimo knyga. Leidinį rengia Vincencas Aboysas.

Sukakties minėjimas įvykęs spalio 9 d. sekmadienį. Koncelebraci-

nės mišios 12 val. Pamaldose dalyvavo Brooklyno vyskupas Francis J. Mugavero. Pamokslą pasakys buvęs klebonas prel. Jonas Balkūnas. Giedos parapijos choras, kuriam vadovauja muzikas Vytautas Kerbelis.

Minėjimo pokylis Fleur De Lis salėje, 870 Cypress Ave., Ridgewood, N. Y.

Pokylio metu sukaktuvinę kalbą pasakys buvęs parapijos vikaras kun. Apreiškimo par. Klebonas Jonas Pakalniškis. Kalbės ir Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Meninę programą atliks parapijos choras. Kalbės ir klebonas prel. Pranas Bulovas.

Kasa ir Lietuvių Fondo Kredito Unija

Chicagoj veikiančioji **Lietuvių Fondo kredito unija** ir **New Yorko KASA** kreipėsi į federalinės valdžios kredito unijų administraciją, prašydamos leidimo susijungti. Leidimas gautas. Nuo rugsėjo 1 d. Chicagoj Lietuvių Fondo Kredito Unija prisijungia prie New Yorko įstaigos ir pasivadina **KASOS** vardu. New Yorko KASA su 12 milijonų dolerių indėlių ir finansiskai tvirta tampa šių dviejų Kredito unijų centru. Susijungus su Chicago, KASOS turtas pakyla iki 16 milijonų dolerių. Organizacijos aktyvumas prasiplečia. Planuojama dar šį rudenį KASOS įstaigą atidaryti St. Petersburg, Floridoje, o vėliau ir kitose lietuvių kolonijose.

Kredito unijos sukurtos kooperatyviniais pagrindais, patarnauti glaudaus ryšio žmonių grupėms. Jos kontroliuojamos valdžios įstaigų. Taupytojų indėliai jose apdrausti iki \$100,000 kaip ir bankuose. Kredito unijos turi žymiai mažesnes išlaidas, negu bankai. Per saugius investavimus ir paskolas uždirbtas pelnas neina direktorių algoms ar valstybiniais mokes-

čiams, bet paskirstomas taupytojams New Yorko federalinė kredito unija KASA jau ilgą laiką taupytojams moka 9% už paprastas taupomasias sąskaitas, duoda aukštus nuosimčius už įvairių rūšių sertifikatus ir nariams suteikia pagrindinius banko patarnavimus.

Chicagoj taupytojams dividendai taip pat pakeliami iki 9% ir praplečiamos įstaigų valandos bei personalas.

Augant turtui ir kylant pelnui, ši lietuviška įstaiga patarnaus ne tik pavieniems nariams, bet padės ir visai lietuvių kultūrinei veiklai. Jeigu kitos tautinės grupės gali suburti finansines jėgas savo interesams apginti, tai kodėl ne lietuviai? Federalinė lietuvių kredito unija KASA yra pozityvus žingsnis tai finansinei jėgai suburti, kuri pakels mūsų tautiečių gerovę ir išlaikys mūsų gyvybinę kovą už laisvę Lietuvoje bei tautinį solidarumą išeivijoje. Alg. Š.

N. J. LB apygardos Aušros 100 m. sukakties minėjimą rengia spalio 29 d. Elizabete.

Vienybė, 1983 m. rugsėjo 30 d.